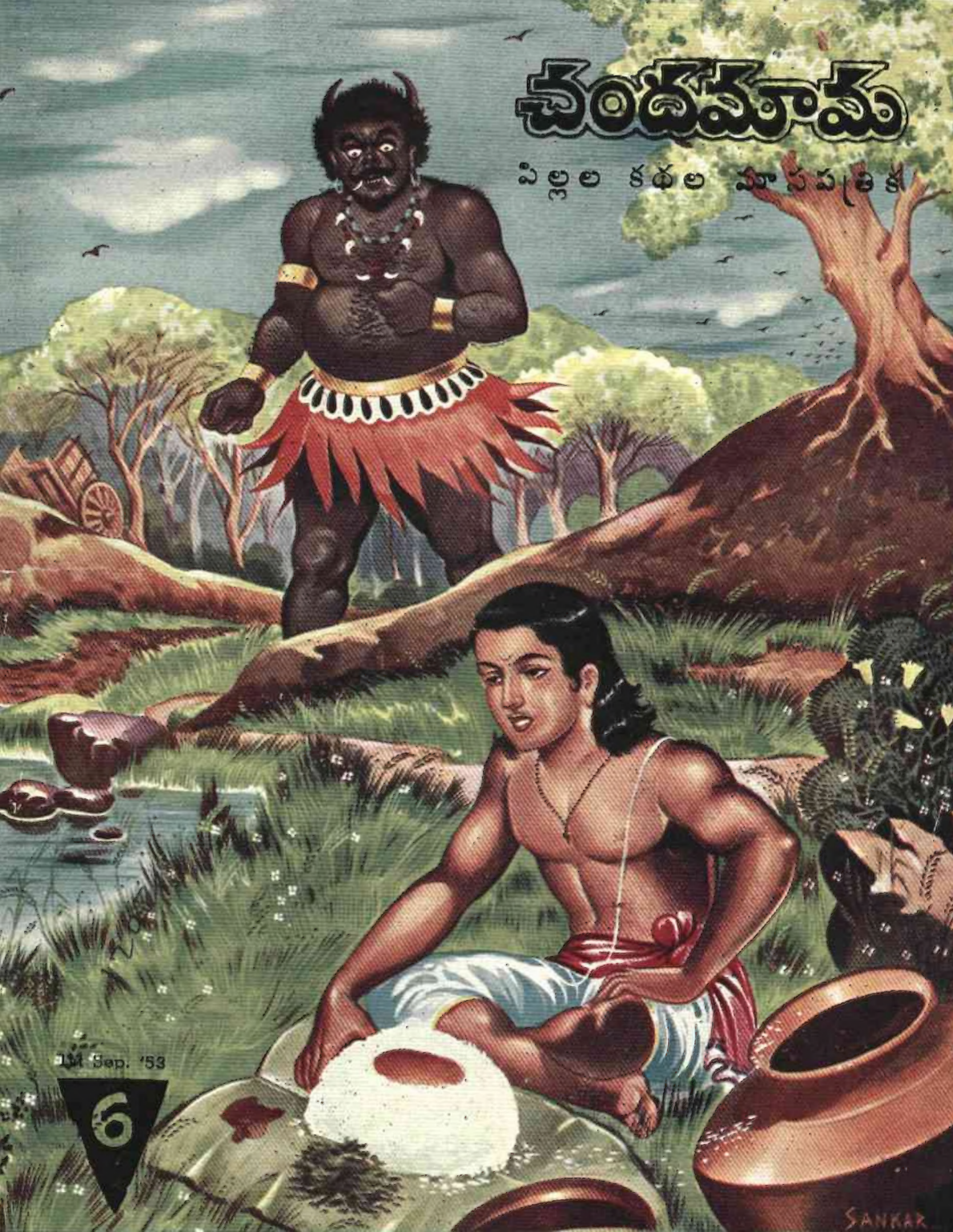

చందమామ

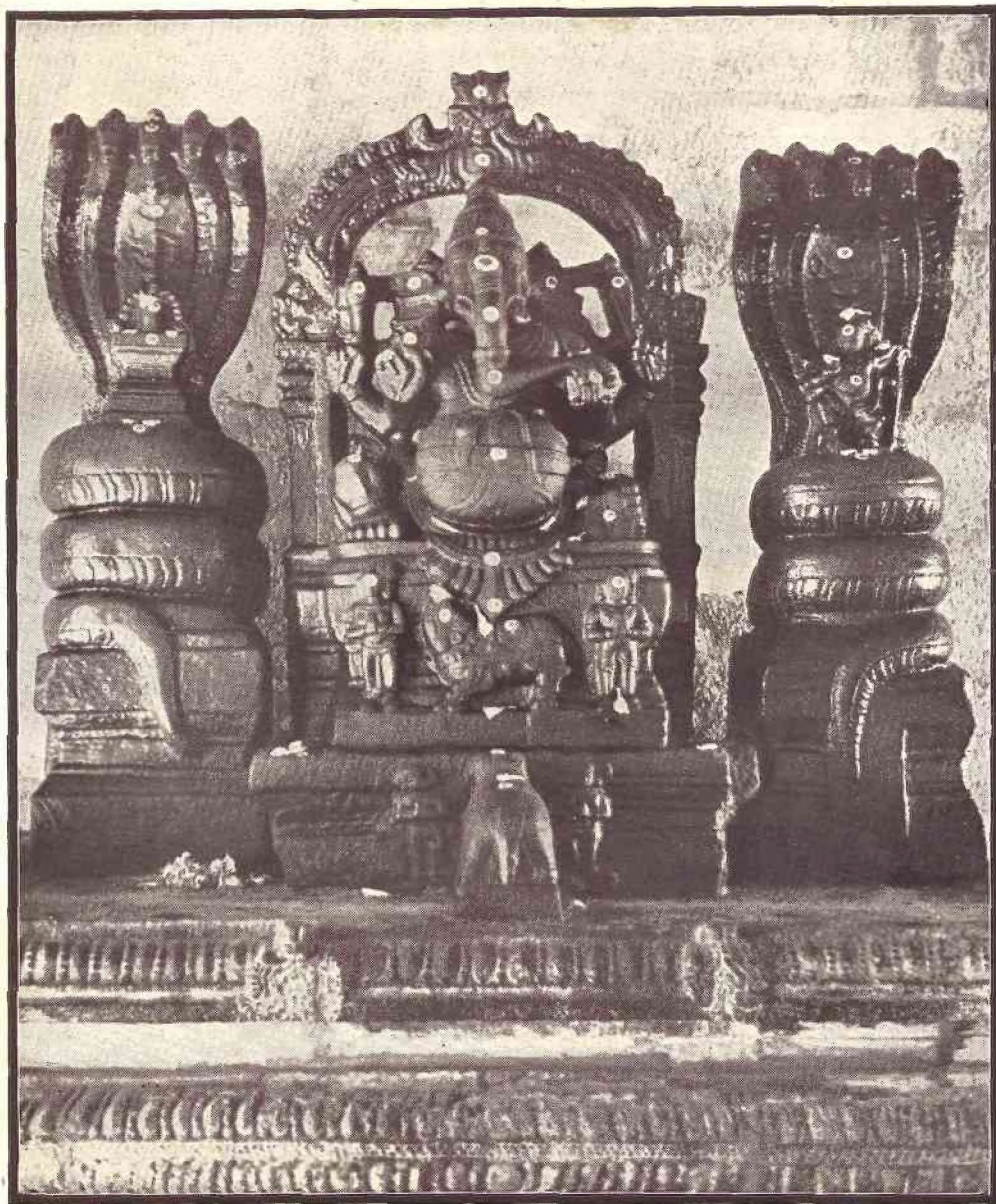
పిల్లల కథల మాసపత్రిక

14 Sep. '53

6

SANKAR

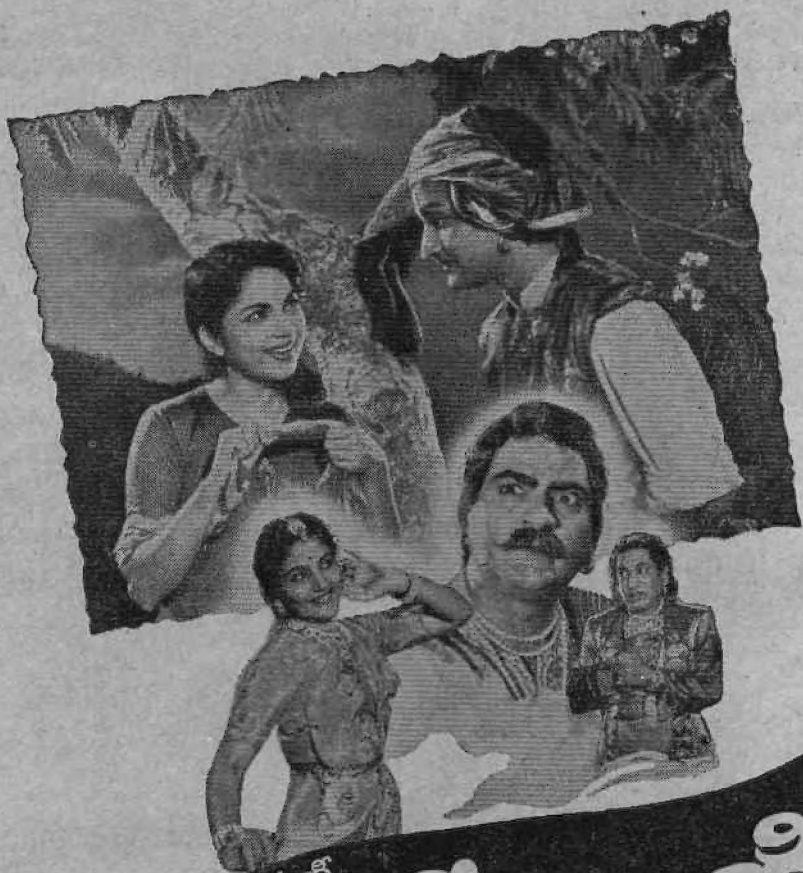

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

ఆహారమంత్ర

పంపినవారు :
డి. ఇ. విజయమ్ - బొంబాయి

హి మ గి రి నుం డి క న్యా కు మారి వర కు
హిందీ, తెలుగు, తమిళ భాషలలో విడుదల !

చందీరాణి

స్టూడియో
భరణి

భారతి

భానుమతి
రామారావు...రంగారావు...నేలంగి

డైరెక్టర్...భానుమతి...నిర్మాత...రామకృష్ణ

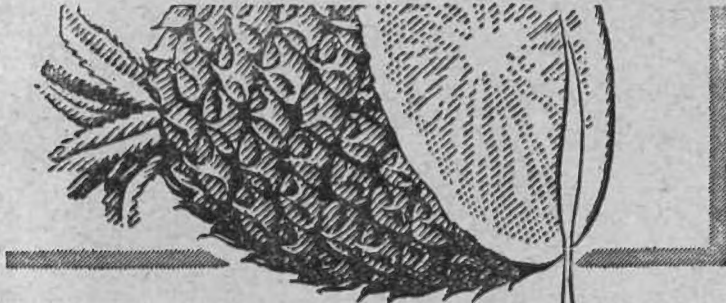
మీ అభిమాన థియేటరులో చూడండి.

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

నరుడూ : నాగూ (గేయం)...	10	చక్కెరమూటలు ...	33
తల్లిబుణం (జాతకకథ) ...	13	మెరుపుల దొంగ ...	37
శబ్దవేధి (సీరియల్) ...	17	గూనిగురం ...	38
ఒక్కముఖంతో బహుముఖాలు	25	రాలినపువ్వు ...	45
కావేరి పుట్టుక ...	26	నలుమూలల నడకలు ...	49
రంగులు మార్చే ఊసరవెల్లి	28	పడవ నడిపేవాడు ...	50
కురుందేవి ...	29	ఘనవైద్యులు !-(గేయం) ...	56

ఇవన్నీగాక తొమ్మిదిమహత్వం - రంగులబొమ్మ కథ - టైపుచిత్రాలు
ఫోటోశీర్షికల ఫోటీ - మొదలైన మరివిన్నో ఆకర్షణలు

తాజా పండ్లు మధ్యగల

స్వీట్స్ స్వకస్పర్శమైన విటమిన్లు గలవి
—యివి కాక క్రీమ్ డోఫీస్, టాఫీ
చక్కెర లాబీస్, పెప్పర్మెంట్
లాకెంజీస్, యంకా ఎస్సీ వందల
రకాలు దొరకను.

ఇండియా లోని ఏకైక ఎయిర్ కండిషన్డ్ స్వీట్స్
ప్రొడ్యూసర్ తయారు చేయబడిన శ్రేష్టమైన స్వీట్సు.

ASP M. 12

Flawless

CS

పూవులాంటి వర్చస్సు!
ఇంత మృదువుగా స్వచ్ఛంగా సమ్మోహనంగా
వర్చస్సును యివ్వగలిగి మరొకటి లేదు.

AFGHAN SNOW
Leading Beauty Cream of the East

Patanwala

FOR PERFUMES & COSMETICS

మిడియమ్ డిక్షనరీ Balasaraswathi Pictorial Medium Dictionary

ENGLISH - ENGLISH : TELUGU

with English Synonyms, Antonyms, Definitions and Illustrations
together with an Encyclopedia for Students

విద్యార్థులారా :

మా డిక్షనరీ విద్యార్థులకు-విజ్ఞానవేత్తలకు నిత్యం వారు చేసే విద్యా వ్యాసం గంభీరం ఎంతో ఉపయోగపడుతోంది. వేనకువేలు దీనివల్ల నేడు లాభపడుతున్నారు. విజ్ఞానం కావాలని, అంగ్లభాషలో పరిశ్రమ చేయాలని అనుకోనేవారందరికీ చేదోడు వాదోడుగా వుండి, మీకా భాషలో శక్తిసామర్థ్యాలు తక్కువగావున్న లోపాన్ని తీర్చ గలదు. ఇందులో మీకు అవసరమైనట్టి పదాలన్నింటిని కూర్చి సరిక్రొత్త పద్యంతో (English to English and Telugu and English synonymy, Antonyms, Definitions, and Illustrations together with an Encyclopedia for students) చేర్చి అందము చందము లోలి కేట్లుగా ముద్రించినాము. విద్యకు - విజ్ఞానానికి పరీక్షలో విజయానికి మీకు ఈ డిక్షనరీ ఎంతైనా తోడ్పడగలదని హామీ యిస్తున్నాము. పూర్తి క్యాలికోఫైండు మీడియం డిక్షనరీ ధర రు. 9-0-0. శెం డిక్షనరీ ధర రు. 4-8-0. తక్కువ వెల: ఎక్కువ విలువ: అవకాశాన్ని జారవిడుచుకోకుండా జాగ్రత్తపడాలని మిమ్మల్ని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాము.

బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, పోస్టు బాక్సు నెం. 3 కర్నూలు & మద్రాసు 1.

కామేశ్వరి & కో, గవర్నరుపేట, విజయవాడ వారివద్దకూడా దొరుకును.

డోంగ్రేగారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినిచ్చి, పండ్లు మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు నిలిపి, బలమును అరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., BOMBAY-4

చందాచారులకు మనవి

పైనెల చందమామ యీనెల చివరి వారంలో పోస్టు అవుతవి. నకాలంలో అందనివారు, వారి పోస్టాఫీసులో ఏర్పాదు చేస్తూ, పై నెల పదేతెదీలోగా మాకు తెలియపరచ గోరుతాము. ఆ పైబడువచ్చు కంప్లైంట్లు, గతనెలలో చేరలేదనే కంప్లైంట్లు గమనించబడవు.

మేనేజరు

For

PLEASANT READING &
PROFITABLE ADVERTISING

**Chandamama
Group**

SERVING THE YOUNG
WITH
PICTORIAL STORY FARE
THROUGH

CHANDAMAMA
(TELUGU, HINDI, KANNADA)

AMBULIMAMA
(TAMIL)

AMBILI AMMAVAN
(MALAYALAM)

AND
CHANDOBA
(MARATHI)

CHANDAMAMA PUBLICATIONS

VADAPALANI

::

MADRAS-26

అజంతా చిత్రాలు

అనాడు ఏనాడో వ్రాసిన అజంతా చిత్రాల
లోని స్త్రీలు అందగత్తెలు. ఆ అంద
చందాలు ఆ కళాకోమలత్వాలూ ఈ నాటి
మహిళాలోకంలో అరుదు. మాతృత్వానికి
అర్హతనిచ్చే పరిపూర్ణారోగ్యం యీనాటి
స్త్రీలలో లోపించింది. విడువకుండా
'అరుణ' వాడితే, ప్రత్యేకంగా
స్త్రీలకు యేర్పడే గర్భవంబంధమైన
రుగ్గుతలు అన్ని తప్పక అంతరిస్తవి.
పరిపూర్ణారోగ్యం లభ్యమౌతుంది.

అరుణ

గర్భాశయ దోషాలను అద్భుతంగా నివృ
త్తించి, ప్రతి స్త్రీకి మాతృత్వ గౌరవాన్ని
కలిగించగల ఉత్తమ రసాయనము.
(అన్ని మందుల షాపులలోనూ దొరకును)

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్

మ ద రా ను - 17.

వెలువడింది !

“ ఐదు ప్రశ్నలు ”

రసవత్తరమైన పెద్ద కథ

వెల 6 అణాలు మాత్రం

మీ కాపీకోసం మా ఏజంటును అడగండి

లేదా, 7 అణాలు మణియార్దరుద్వారా పంపండి

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపళ్ళని

::

మదరాసు - 26.

రావల్ గాన్

గ్లూకోజు, మంచి పాలు, చక్కెర—వీటితో తయారై, చేతితో తాకబడక, యంత్ర సహాయంవలన ప్యాకింగ్ కాబడినవి.

“రావల్ గాన్” మిఠాయిలూ, టాపీలూ గత వది సంవత్సరాలుగా ప్రసిద్ధిచెందినవి.

ఉచిత బహుమతుల కేటాగ్ కోసం వ్రాయండి

నిమిచంద్ పరాసెమల్ ఆండ్ కో.,

128 - ఎ, నైనియప్పనాయక్ వీధి,

మదరాసు - 3

చందమామ

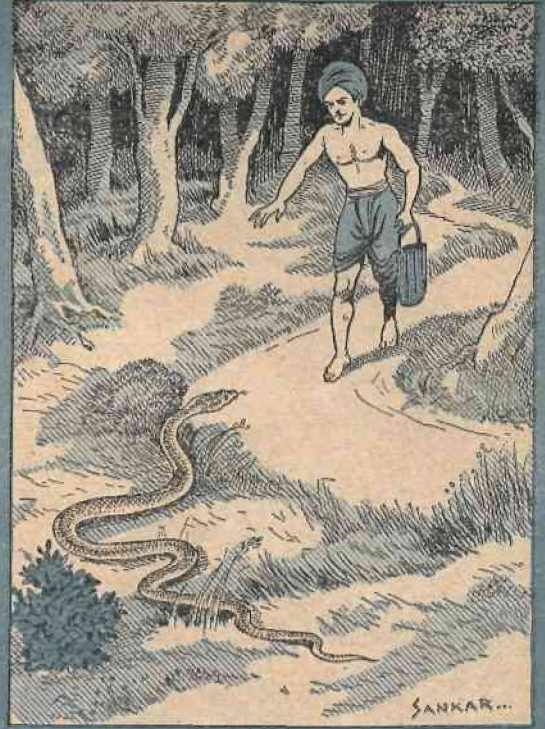
సంచలకుడు :
'చక్రపాణి'

వినాయకపూజలో గరికపావలు 'దూరాలు'
వాడటం ముఖ్యమంటారు. దీనికొక గాథవుంది.
అగ్నిదేవునికి ఒక కొడుకు. వానితీవ్రతకు భరించ
లేక ప్రజల వెళ్లి ఈశ్వరునితో మొరపెట్టుకొన్నారు.
ఈశ్వరుడు గణపతిని నియమించగా, వినాయకుడు
అగ్నికొడుకును ఒక ఉండగా నులిమివేసి, గుటు
క్కున మింగివేశాడు! మింగివేశాడేకాని, తాపానికి
తట్టుకోలేక సోలిపోయాడు. ఎన్ని ఉపచరాలు జరి
గినా తాపం తగ్గలేదు. అప్పుడు పరమేశ్వరుడు
'అమోఘ మహిమ గల దూర్వాలు తెచ్చి కప్పండి',
అని చెప్పాడు. ఆ ప్రకారం చేయగానే బాధ నయమై,
వినాయకుడు లేచి కూర్చున్నాడు. ఆ సంప్రదాయమే
ఈనాడూ గణపతిపూజలో ఆవలంబిస్తున్నాము.

సంపుటి : సెప్టెంబర్ 1953 : సంచిక
3

నరు డూ-నా గూ

కాలంమూడిన పా మొకనాడు
ప్రాలుమాలి ఒక నరునికంట పడె,
అమాంతముగ తానా పని చేస్తే
సమస్తవిశ్వం సంతసించునని,
తప్పుకుపోయే పామును పట్టి
గుప్పిట సంచిని గొంతు బిగించి
తను చేసినపని తనకు తృప్తిగా
ఘనత చాటుకొన నరు డిట్లనియె :

'కోరల విషమే! పాలు పోసినా
కరుచు కృతఘ్నువు విడువ రా' దనగ
'పాపం శాంతం పరమ కృతఘ్నుడు
నరుడే; నరునకు నెలువెల్లా విషమే'

అని కడసారిగ పాము బుస్సుమన
నరుడు రోపపడి 'నాదే సబబని
రుజువుచేసియె నిను చంపెద' నన
'అజగరమందుకు ఔదల నూచె.

ఆ సమీపమునె ఒక అవును గని
ఈ సమస్య నిడి ఏమి చెప్పుదువన
'నా లేగలకును నోళ్ళుగట్టి నా
పాలుత్రాగి తెగబలిసిన నరుడా!

(గేయ కథ)

'చివురులు పుష్పలు కాయలు దోచి
చిపిడికి నను పొయిచేర్తువె!' యన నది
హస్తాని సర్పం చచ్చేవరకూ
చేతిసంచితో చెట్టును బాదెను.

నచ్చని సబబులు నరునికి చెపితే
పిచ్చికుక్కపలె పిడాకరుడగు
అడిగెకదా యని అప్రియ సత్యం
బుడిబుడి చెపితే భువికే మోసం.

ముసలితనములో విసిరివేస్తే
కనవులేని యీ పరమీదను
ఎంతటి పామును సరునే మించుచు
ఇంత కృతఘ్నుత చూపగలదె' యన
అవును కాదని ఎద్దును పిలిచి
'నీవు బుద్ధిగా నిజము చెప్పు' మనె.
'జీవితమంతా పాలమును దున్ని
జీవనసంపద చేర్చిన యెద్దును
ముసలితనంలో కృతఘ్ను నరుడా!
కసాయివానికి విడిచితివె' యన
జంతుజ్ఞానం ఇంతేలే అని
చెంతనున్న ఒక చెట్టు నడిగెను :

అ ట్ట మీ ది బొ మ్మ

పంచపాండవులు వ్యాధిగ్రహనుని హితవుప్రకారం హిండింబపనఁనుండి బయలుదేరిపోయి ఏకచక్రపురం ప్రవేశించి, ఒక బ్రాహ్మణుని ఇంటిలో కాపురముంటూవచ్చారు. ఈన్నట్టేవుండి, ఒకనాడు ఆ ఇంట్లోవారందరూ దుఃఖంతో విలపించడం కుంతిదేవి వులకు వినపడింది. ఆమె వారిదగ్గరకు వెళ్ళి 'ఏమిటి సంగతి' అని అడిగేసరికి వారిలా చెప్పారు :

'అమ్మా!—ఏమైన వెప్పేది మా అవస్థ? ఈపూరికి సమీపాన అరణ్యంలో బకాసురుడనే రాక్షసుడున్నాడు. వాడు చిట్టమీద పడి జనాన్ని పీడిస్తూ వుండగా, నలుగురూ చేరి 'అమ్మా. రాక్షసరాజా!—మేము వంతులువేసుకుని, రోజూ బండినిండా అహరవదార్థాలు మనపితౌసహ సమర్పించుకొంటాము. తృప్తిపడవలసిందని ఒప్పదల చేసుకొని అనాటనించి అలానే జరిపిస్తున్నాము. రేపటిరోజు మావంతు. మాలో ఎవళ్ళూ రాక్షసుడికి బలికావటమా అని గొడవపడుతున్నాము' అని చెప్పాడు.

అందుకు కుంతిదేవి "అయ్యా!—మీరెంతమాత్రమూ దుఃఖించవనిలేదు. నాకు బదుగురు బిడ్డలున్నారు. వారందరూ బలాధ్యులు. అందులోనూ రెండవ వాడైన భీమసేనుడు రాక్షసులను చంపడంలో ఘనుడు. రేపటిరోజున మీబదులు మా భీముడే పోయివస్తాడు. పోయి ఏమిచేస్తాడో నే చెప్పడమెందుకు, మీ కంటితో మీరే చూతురుగాని" అని నచ్చజెప్పగా వారు ధైర్యంచెంది శౌకంమానారు.

కుంతిదేవి ఈ వార్త చెప్పటంతోనే భీమసేనుడు ఎగిరి గంతువేశాడు. మరునాడు ఒక పెద్ద బండినిండా దివ్యమైన అహరవదార్థాలు పట్టించుకొని, బకాసురుడు ఉండే అడవికి చేరుకొన్నాడు. అక్కడ ఒక చెట్టుకుంద స్త్రీమితంగా కూర్చుని, భీమసేనుడు పదార్థాలను ఆరగించసాగాడు.

అంతలో "ఎవడురా వాడూ!..." అని హుంకరిస్తూ బకాసురుడు వచ్చాడు. నిర్లక్ష్యంగా భోజనంముందు కూర్చునివున్న భీముని వాలకం చూచి ఉగ్రుడయ్యాడు. భీముడు వానికి మాటకుమాట బదులుచెప్పాడు. క్రమంగా చేతులు కలిసినై. అతి పొరుషంతో వారు పోరాడగా, బ్రహ్మాండమైన రెండుకొండలు డీకొన్నట్టు భూమి కంపించింది. చివరకు బకాసురుడు హతుడై నేలకూలాడు. ఈవిధంగా భీముడు ఆ రాక్షసుని పీడ లోకానికి పదిలించి, మెప్పుపొందాడు.

తల్లిబుబు

పూర్వం బ్రహ్మదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పరిపాలించే కాలంలో బోధిసత్వుడు ఒక అందాల గిత్తగా పుట్టాడు. ఆ గిత్త నల్లటి రంగుతో, చూడ ముచ్చటగా ఉండేది. ముచ్చటైన ఆ గిత్తను చూచి దాని యజమానులు ఎంతో ముసిసిపోయేవాడు.

ఆ గిత్తను పెంచే యజమానులు ఒక పేదరాస పెద్దమ్మ యింటిలో కాపరంపుంటూ వచ్చారు. ఐతే, కొన్నాళ్లకు వారు ఆ పూరే వదిలిపోవలసి వచ్చింది. అలా వెళ్ళిపోయేటప్పుడు వారు పెద్దమ్మకు ఇవ్వవలసిన ఇంటి కట్టెకింద వారి నల్లగిత్తను ఇచ్చేశారు.

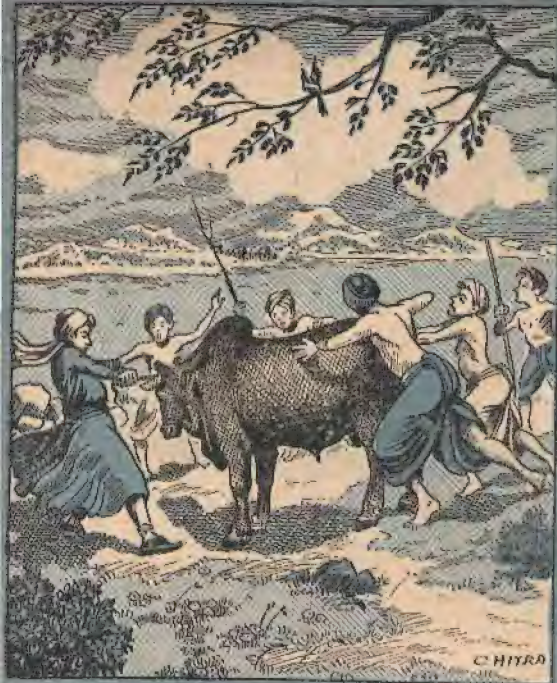
పెద్దమ్మకు పిల్లలు లేరు. ఈ నల్లగిత్తనే తన బిడ్డలా చూచుకొంటూ, ఆమె ఆల్లారు ముద్దుగా పెంచుకొంటూ ఉంది.

బియ్యంకడుగూ, గంజినీళ్ళూ కలిపి పొట్టువేసి చక్కటి కుడితి తయారుచేసి, ముద్దులొలికే నల్లగిత్తకు పట్టించేది పెద్దమ్మ.

గడ్డిపరకలతో దాని వళ్ళంతా తోమేది. రోజూ కాలవకు తీసుకుపోయి శుభ్రంగా కడిగేది. ఇంత ముక్కువగా పెంచుకొంటున్న ఆ నల్లగిత్తను పెద్దమ్మ ఎన్నడూ కట్టుకొయ్యకు కట్టేయెరుగదు.

నల్లగిత్త ఎదుగుతున్నకొద్దీ దానికి చిట్టి చిట్టి కొమ్ములు మొలుచుకువచ్చినై. అది తోడిపశువులతో ఊరంతటా స్వేచ్ఛగా తిరిగేది. కుర్రవాళ్ళు దానిపైన ఎక్క సరదాగా స్వారిచేసేవాళ్ళు. దాని గంగడేలు దువ్వి దానితో ఎన్నో ఆటలు ఆడేవాళ్ళు.

ఒకరోజున ఆ నల్లగిత్త తనలో అనుకొన్నది : "నన్ను పెంచే పెద్దమ్మ పాపం, కడుపేవరాలు. నాకొసమని ప్రాణం పెడుతూ ఎంతో శ్రమపడుతున్నది. నేను కొంచెం డబ్బు సంపాదించిపెడితే ఆమె శ్రమ తగ్గించినదాని నవుతానుకదా!" అని. ఇటువంటి ఆలోచన తట్టగానే, అది ఎలా ధనం

సంపాదించడమూ ఆ నే చూపు మీద నే ఉంటూ వచ్చింది.

ఇలావుండగా ఆ పూరికి, బదుపంపల బండ్లపైర ధాన్యం ఎక్కించుకుని ఒక వర్తకుడు వచ్చాడు. ఆ బండ్లన్నీ నాటుబాట మీద బాగానే నడిచినై. కాని మధ్యలో ఒక ఏరు దాటవలసివచ్చింది. ఆ విరంతా యిసుకమయం.

ఎంత ప్రయత్నించినా, ఆ యిసుకలో వర్తకుని ఎద్దు ఒక్కటి లాగలేకపోయింది. అందుచేత బండ్లన్నీ ఏటిగట్టున నిలబడి పోయినై. కొత్తకొత్త ఎడ్లను తెచ్చించి బండ్లు లాగించిచూచారు. లాభంలేకపోయింది.

ఈ సమయంలో బోధిరత్తుడైనటువంటి నల్లగిత్త ఏటికి అవతలగట్టున తోడిపశువులతో మేస్తున్నది. ఆ మేసే పశువుల మందలో తన అవసరానికి పనికివచ్చే ఎద్దులున్నవేమోనని వర్తకుడు చూడవచ్చాడు.

చూడగాచూడగా, ఆ వర్తకుని దృష్టి నల్లగిత్తపైన పడింది. 'ఈ గిత్త అసామాన్యంగా కనిపిస్తున్నది. దీని సాయంతో నా బండ్లను సులువుగా ఏరు దాటించవచ్చు' అని ఆతని మనసుకు తోచింది.

వెంటనే అక్కడ పశువుల కుర్రవాళ్లతో "ఒరే ఆబ్బాయి! ఈ నల్లగిత్త ఎవరిదిరా? దీనిని కాస్సేపు ఎరువిస్తారా? నా బండ్లను ఏరు దాటించాలి. కొరినంత ధనమిస్తాను" అన్నాడు ఆ వర్తకుడు.

ఇందుకు ఆ పశువులకుర్రవాళ్లు "తీసుకపోయి మీ బండ్లు తోలించుకోండి బాబూ! దీనికి యజమానికూడానా!" అని చెప్పారు.

వర్తకుడు దాని ముక్కులకు తాడు వేయించి లాక్కుపోజూచాడు. కాని నల్లగిత్త సలుసంతమేరయినా కడిలిందికాదు. దానిని కడపటం ఎవళ్ళవల్లా కాలేదు.

అప్పుడా వర్తకుడు గిత్తను అర్థంచేసు కొన్నాడు. 'తన కష్టానికి తగిన భృతి ఏదో కావాలని ఈ గిత్త అపేక్షిస్తున్నట్టున్నది' అని

తలచి, ఇలా అన్నాడు : 'వృషభరాజా!—
నా ఐదువందల బండ్లనూ ఏరు దాటించు.
సాయపడితే బండి ఒక్కంటికి రెండేసి వర
హాలచొప్పున వెయి ఎరహాలు నీకు బహు
మానంగా సమర్పించుకొంటాను!' అన్నాడు.

వర్తకుడు ఈమాట ఆసీఆనడంతో నెల్ల
గిత్త ఉత్సాహంతో ఉరకలెస్తూ అతని బండ్ల
వర్తకు పొయి నిలబడింది. నెల్లగిత్తను వర్త
కుని ధాన్యపుబండికి పూన్చారు. ఒక్కవిసు
రున అది ఆ ఇసుకలో బండని లాగి అవతలి
గట్టుకు చేర్చింది. ఇదేమోస్తరుగా ఆ ఐదు
వందల బండ్లనూ అవతలిగట్టుకు చేర్చింది.

పని తీరిపోగానే వర్తకుడు ఒక పాడపు
పాటి పట్టిలోపల ఐదువందల వరహాలు
పెట్టి, ఆ పట్టిని నెల్లగిత్త మొకటి కట్టాడు.

ఇలా కట్టగానే బొధిసత్వుడు ఆలో
చించాడు : "ఈ వర్తకుడికి దుర్బుద్ధి
పుట్టింది. మాట తప్పిపోయాడు. సరే,
కాని!" అనిచెప్పి, ఎడగట్టుమీద తను
చేర్చిన మొట్టమొదటి బండికి ముందుగా
నిలబడి అటకాయించింది. దానిని కదప
టానికి ఎవళ్ళకూ తరంకాలేదు.

అప్పుడు తెలుసుకొన్నాడు వర్తకుడు—
'ఓహో! ఇది నేరాలేని జంతువే ఐనప్ప
టికీ ఎంత తెలివైనదీ! నేను ఇస్తానన్న

సొమ్ములో సగమే మెడకు కట్టిన సంగతి
గ్రహించింది' అనుకొని, తక్కిన ఐదు
వందల వరహాలాపెట్టి మరొకపట్టి తయారు
చేసి, దానినెక్కడా నెల్లగిత్త మెడకు తగి
లించి : "రాజా! నీ కష్టానికిగాను నేను
వాగ్దానంచేసిన వెయ్యివరహాలూ ఇవిగో!"
అంటూ గట్టిగా కట్టివేశాడు.

వర్తకుడు ఈ పని చేసినతక్షణమే నెల్ల
గిత్త వెయ్యి వరహాలూ గల రెండుపట్టిలూ
గలగల మోగిస్తూ, తన-తల్లి ఐన పెద్దమ్మ
దగ్గరకు ఒక్క అంగలో పరుగుతీసింది!

నెల్లగిత్త పరుగుతీస్తూవుంటే దాని మెడ
నున్న పట్టిలూ, అవి చేసే గలగల శబ్దమూ

చిన్నబిడ్డలకు వింతగొలిపినై. మామూలుగా దానితో ఆటలాడటానికి వాళ్లు డగ్గరకు రాబోయారు. ఐతే, నల్లగిత్త వాళ్లను దరిచేరనియలేదు. అది ఇప్పుడు తల్లివద్దకు పోయే తొందరలో ఉన్నది. అందుచేత తనతో మామూలుగా ఆటలాడుకునే చిన్నబిడ్డలను తప్పించుకు తిన్నగా పోయి, తన తల్లి వద్దట నిలబడింది.

ఒకటా, రెండా!—ఐదువందల బండ్లు ఒకేసారిగా యిసుకదాటించిన ఆ నల్లగిత్త అలసిపోయివున్నది. అది ఏదో గొప్ప శరీర కష్టం చేసివచ్చినట్టు దాని వాలకమే చెబుతున్నది. కన్నులు రెండూ చింతనిప్పులలాగా ఎర్రబడివున్నాయి.

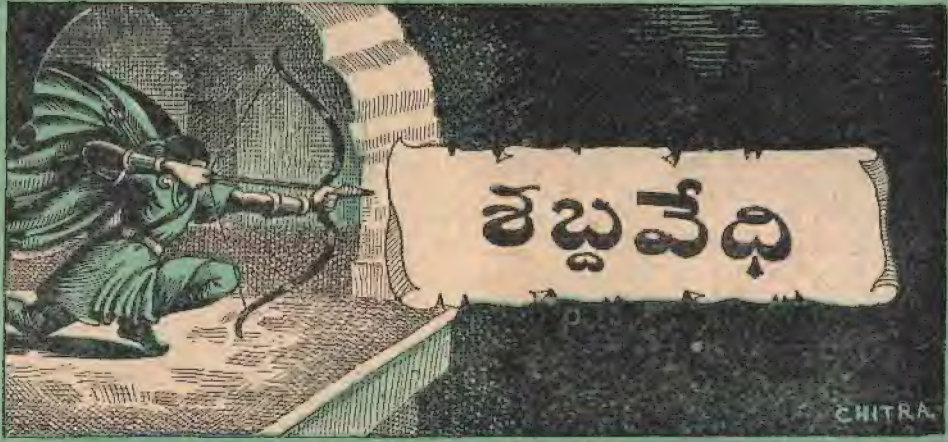
ఇలా అలసివచ్చిన తన నల్లగిత్త కంట పడగానే పెద్దమ్మ దానిని చేరదీసి, దువ్వి, సేదతీర్చిపొందింది. మెడ దువ్వుతున్నప్పుడు పట్టిలురెండూ పెద్దమ్మకు కనిపించినై.

అవిమాచి పెద్దమ్మ “ఇవన్నీ ఎక్కడివే నా బంగారు కొండా!—” అని ఆశ్చర్య పోతూ ఉండగా పశువులకుర్రవాళ్ళు వచ్చి జరిగిందంతా చెప్పారు.

అప్పుడామె కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుని, “ఎంత శ్రమపడ్డావు తండ్రి నాకోసం!—ఎందుకీ నానాలిన్ని? నేనేం చేసుకుంటాను? నువు కడుపులో చల్ల కదలకుండా, నాకు కళ్ళ వేడుకగా ఉంటావని అనుకుంటే, లేనిపోని కష్టాలు పడుతున్నావే!...రా, బిడ్డా రా!!” అంటూ, అప్పుడు పెద్దమ్మ నల్లగిత్తకు వళ్ళు నొప్పులు తీసిపోయేటట్టు నూనెరాసి, వేడి వేడి నీళ్లు ఆరారగా పోసింది. వెచ్చవెచ్చటి గంజి పోసి తాగించింది. ఇంకా ఎన్నెన్నో ఉపచారాలు చేసింది.

ఈవిధంగా బోధిసత్వుడు తల్లిబుణం తీర్చుకొన్న మరెకొంతకాలానికే ఇప్పుడున్న నల్లగిత్త అవతారం చాలించివేశాడు.

[భీమవర్మ మకాం దేవపూర్లో, కరుణను బలవంతంగా మరెవరికో యిచ్చి వివాహం చేసేటందుకు నిర్ణయించాడు. ఈ రహస్యం విన్న విజయవర్మ, చంద్రదుర్గాధిపతితో కలిసి భీమవర్మ నివసించే భవనంమీద దాడిచేశాడు. దాడి విఫలమయింది. చంద్రదుర్గాధిపతి గాయపడ్డాడు. విజయవర్మ తిరిగి తన నివాసం చేరాడు.—ఇక చదవండి]

విజయవర్మ తన అనుచరులందరినీ ఆ పాడుపడిన సత్రంలో సమావేశపరిచాడు. భీమవర్మ బారినుండి కరుణను రక్షించే టందుకు మార్గాంతరాలు ఆలోచించ సాగారు. భీమవర్మ కరుణను ఎవరికో ఇచ్చి రహస్యంగా వివాహం జరపబోతున్నాడనే విషయం ఆ కిందటిరాత్రి తాము చాటుగా విన్న సంభాషణనుబట్టి తెలిసి పోయింది. అయితే, ఈ బలవంతపు పెళ్లికి అంగీకరిస్తున్న ఆ పరుడెవరు?

"వాడెవరో తెలుసుకోవాలంటే యీ సత్రంలో కూర్చుని కబుర్లాడితే లాభంలేదు.

సరాసరి భీమవర్మ భవనంలోకే జోరబడాలి. అప్పుడుగాని తెలియదు" అన్నాడు పడవల పానయ్య.

"భేష్, భేష్! పానయ్యా, నువ్వు బుద్ధికి బృహస్పతివేయ్!" అన్నారు అంతా.

"బాగానే వుంది ఆలోచన. కాని, పిల్లికి గంట కట్టేడెవరు?" అన్నాడు విజయవర్మ.

"ఇంకెవరు? మునిద్దరమే. తెలిసినదా? బయలుదేరు!" అంటూ లేచి నిలబడ్డాడు పానయ్య.

విజయవర్మ తన అనుచరులకు 'జాగ్రత్తగా మనులుకొండి' అని హెచ్చరిక

“ఇదే నా గృహం. బాగా వుందా!” అని అడిగాడు విజయవర్మను.

“నేను నీ గృహాన్ని చూసేటందుకు రాలేదు. కరుణను విడిపించడం ఎలాగో ముందు ఆలోచించాలి. నువ్వు చెప్పతానన్న ఆ ఉపాయం ఏమిటి?” అని గద్దించాడు విజయవర్మ, కోపంగా.

పానయ్య నవ్వుతూ, అక్కడవున్న చింకిచాపల కిందనుండి కొన్ని పాతగుడ్డలు బయటికి లాగాడు. అనుమానంగా చూస్తున్న విజయుడికి వాటిని చూపుతూ—

“మనం భీమవర్మ భవనంలో జొర బడాలంటే మారువేషాలతో వెళ్ళాల్సిందే. అన్నిటికన్నా తేలికగా అమరేడి సన్యాసి వేషం. పైగా, కావలసిన చోటుకల్లా జొర బడేందుకు ఆ వేషం అవకాశమిస్తుంది” అన్నాడు పానయ్య.

ఈ పుపాయం విజయవర్మకు బాగానే నచ్చింది. పానయ్య తన వేషం నిమిషాల మీద మార్చుకున్నాడు. కాషాయవస్త్రాలూ, మెడలో రుద్రాక్షమాలా, చేత కమండలం—చూడగా హిమాలయాలనుంచి అప్పుడే దిగివస్తున్న యతీశ్వరునిలాగా తయారయ్యాడు. విజయవర్మకుకూడా ఇదేవేషం బాగా అమరింది. సన్యాసివేషాల్లో అంచక్రగా

చేసి పానయ్యతో కలిసి బయలు దేరాడు. పానయ్య సరాసరి అరణ్యంలోకే దారితీశాడు. కొంతదూరం కాలిబాటల వెంట సాగినతరువాత, పానయ్య ఆ బాట తప్పించి విజయవర్మను ఒకానొక గుబురు చెట్లమధ్యకు తీసుకుపోయాడు.

పట్టవగల గాఢాంధకారమయంగా వున్న ఆ చెట్లమధ్యలో, పానయ్య తన నివాసాన్ని విజయుడికి ఎరుకపరిచాడు. అల్లిబిల్లిగా అల్లుకొన్న ఆడబిలిగల మధ్యన కొన్ని ఎండుకొమ్మలు పరిచి, వాటిమీద చింకి చాపలతో ఒక చిన్న గదిలాగా తయారు చేశాడు అతను.

అమరిపోయిన వాళ్ళిద్దరూ ఒకళ్ళకేసి ఒకళ్ళు
మాచుకొని నవ్వుకున్నారు.

“జైసీతారాం!” అన్నాడు పానయ్య.

“జైసీతారాం!” అన్నాడు విజయవర్మ.

“ఎందుకైనా మంచిది—ఈ ‘జైసీతా
రాం’ తోపాటు ఇంకా ఒకటిరెండు వాక్యాలు
కూడా గుర్తుపెట్టుకో. ‘అలగ్ నిరంజన్’
‘సర్వం కల్మషం బ్రహ్మం’—” అన్నాడు
పానయ్య.

పడవలపానయ్య అమాయకత్వానికి
విజయవర్మ నవ్వుకున్నాడు. వచ్చిరాని
మాటలను నోటికిఅందినట్టుగా అనేయడమే
తప్ప వాటిలోని అర్థం, భావం, పావిత్ర్యం
పానయ్యకేమీ అవగాహన అయినట్టులేదు.

ముందు పానయ్య దారితీయగా, వెనకనే
విజయవర్మ బయలుదేరాడు. వారు సరా
సరి ఆ అడవి దాటి నర్మదానదీ తీరానికి
వచ్చారు. అక్కడ పడవలవాళ్ళ కొలాహలం
అపరిమితంగా ఉంది.

“రాత్రి నా పడవని కాజేశారు. అది
పట్టాలేకుండా పోయింది. ఆ దుర్మార్గు
లెవరో తెలిస్తే నిలువునా ప్రాణాలు
తీసేద్దను” అన్నాడు ఒక పడవల అసామీ.

అతనిచుట్టూ చేరినవారిలో చాలామంది
ఇదేభోరణిలో ఉన్నారు. మా పడవ పోయిం

దంటే మా పడవ పోయింది అని చెబుతూ
పరుష వాక్యాలు పలుకుతున్నారు. ఇది
చూడగా, ఉన్నట్టే పుండి విజయవర్మకి
భయంకూడా పట్టుకున్నది: కొంపతీసి
వీళ్ళల్లోఎవరైనా తమను గుర్తు పడతా
రేమోనని.

“జై - సీతారాం!” అంటూ పానయ్య
ఆ గుంపును సమీపించాడు. “బిడ్డలారా!
ఏమిటి గోలంతా?” అన్నాడు.

ఈప్రశ్నతో పడవలవాళ్ళంతా పానయ్యని,
విజయవర్మని చుట్టుముట్టారు. అసలే గుండె
బితుకుతోవున్న విజయుడికి, పొరపాటువల్ల
పానయ్య రహస్యం కాస్తా బయటపడేస్తా

చందమామ

డేమో అని అనిపించింది. అయినా, యింత దాకా వచ్చింతరవాత తను చేయగలిగిందేముంది? చూస్తూ వూరుకున్నాడు.

“రాత్రి గాలీవానలో మా పడవలను ఎవరోగాని కాజేశారు. అవి యిప్పుడు ఎక్కడ వున్నవో, ఆ చోరులెవరో కాస్తంత అంజనంవేసి చెప్పగలవా నాయనా? నీమేలు మరవం” అన్నారు పడవలవాళ్లు.

“యీపాటిదానికే అంజనా లెందు కయ్యా బిడలారా?” అన్నాడు పడవల పానయ్య. తరువాత చెయ్యెత్తి నర్మదా నదికి అవలనున్న దేవపూరుకేసి చూపుతూ “మీ పడవలన్నీ నర్మదానదీ గర్భంలో

వున్నాయి. వాటిని దొంగిలించిన చోరులు అదుగో, ఆ కనబడే భవనంలోనే వున్నారు. తెలిసిందా?” అన్నాడు.

ఈమాటలు పడవలవాళ్ళలో ఎక్కడ లేని రోషాన్ని పుట్టించినై. “వదండి! వదండి!! ఆ చోరుల్ని హతమార్చాలి. మన కడుపుకొట్టారు, దుర్మార్గులు! వాళ్ళను బతకనివ్వకూడదు!!” అంటూ ఎపరిచేతికి అండిన ఆయుధం వాళ్ళు తీసుకున్నారు.

ఇదంతా ఎంతో చోద్యంగా చూస్తున్నాడు విజయవర్మ. పడవలపానయ్య యుక్తికి, సందర్భశుద్ధికి అతడు లోలోపల అనందిస్తున్నా—వీ పొరపాటుమాటవల్ల అసలు రహస్యం బయటపడుతుందోనని భయపడుతూనే ఉన్నాడు.

“బిడ్డల్లారా! తొందర పనికిరాదు” అని హెచ్చరించాడు పానయ్య. “మా ఇద్దరినీ నది అవతలబడ్డుకు చేర్చండి. దేవపూరు లోని ఆ భవనంలో విడిది చేసివున్న సామంతుల గుట్టుమట్లన్నీ తెలుసుకు వస్తాం. తరువాత మీ పగ తీర్చుకోవచ్చు” అన్నాడు.

“ఐతే బాబులూ! మీరు మళ్ళీ ఎప్పుడు తిరిగివస్తారు?” అని అత్రంతో అడిగారు పడవలవాళ్ళు.

“ఎప్పుడోనా! వెంటనే. అన్యాయాలకు పాల్పడిన మీవంటి అమాయకులకు న్యాయం కలగచేయటమే మా విధి. మమ్మల్ని ముందు నదిదాటించండి. మరొక్కమాట: ఆ భవనంలోనుంచి నది దాటివచ్చే భటులనెవరినైనానరే, మేం తిరిగి వచ్చేవరకు ఇక్కడనే బంధించివుంచండి!” అంటూ ఆజ్ఞయిచ్చాడు పానయ్య.

ఈ మాటలకు పడవలవాళ్లంతా పరమానంద భరితులయ్యారు. ‘మన పాలిట దేవతలల్లే వచ్చారు ఈ యతీశ్వరులిద్దరూ’ అనుకున్నారు. వెంటనే ఒక పడవమీద విజయవర్మనూ, పానయ్యనూ ఎక్కించి నది దాటించారు.

భవనంలో భీమపర్మ బస చేసివున్న ప్రాంతాన పడవ నిలుపుచేయించారు విజయవర్మా, పానయ్యా. అక్కడ భవనమంతా కొలాహలంగా వుంది. వందలాది జనులు పొగయ్యారు. భవనంలోపలినుంచి మంగళవాద్యాలు వినబడుతున్నయ్యే.

“ఏదో పెళ్ళికి ఏర్పాటులాగుంది. కరుణను బలవంతంగా యెవరికో కట్టిబెట్టబోతున్నారు!” అన్నాడు విజయవర్మ.

ఈ మాటలేమీ వట్టించుకోకుండా పానయ్య ‘జైసీతారాం’ అనుకొంటూ జనంలో కలిసిపోయి, భవనంలోకి దారి తీశాడు. విజయవర్మకూడా పానయ్య

లాగానే 'జైసీతారాం' అనుకొంటూ అతనిని వెంబడించాడు.

విజయవర్మ అనుమానం నిజమే అని తేలిపోయింది. భవనంలో ఆటూ యిటూ తిరుగుతున్న దాసదాసీజనాన్ని చూసినా, అక్కడ పోగై న జనం చెప్పకునే మాటలు విన్నా—ఇది కరుణకు జరగబోయే బల వంతపైల్లి అని తెలుస్తూనేవుంది. మరి వరుడెవరో ?

విజయవర్మను బాధిస్తూవున్న ఈ సంశయంకూడా ఇట్టే తేలిపోయింది. రంగు రంగుల పస్త్రాలు ధరించి, విలువగల ఆభరణాలతో వున్న ఇద్దరుముగ్గురు వ్యక్తులు ఒక

పక్కగా చేరి కేరింతలు కొడుతున్నారు. 'జైసీతారాం' అంటూ పానయ్య వారిదగ్గరకు వెళ్ళి నిలబడ్డాడు.

"ఓహూ, యెవరో సాధువులలాగా ఉన్నారే! మన ప్రశ్నలకు వీళ్ళు జవాబు చెప్పగలరేమో చూతాం" అన్నాడు వాళ్ళలో ఒకడు.

పానయ్య కమండలం పైకెత్తి "బిడల్లారా! ఏమిటోయ్ మీ సందేహం?" అని గంభీరంగా అడిగాడు. విజయవర్మ పక్కనే నిలబడి చూస్తున్నాడు.

"కబంధవర్మతో కరుణ వివాహం సక్రమంగా జరుగుతుందా?" అని ప్రశ్నించారు వాళ్ళు.

"అలాంటి సంశయం మీకేల కలిగింది?" అని అడిగాడు పానయ్య నొసలు పైకెత్తి, కళ్ళు పెద్దవిచేస్తూ.

"త్రికాలజ్ఞులైన మీకే ఆ కారణం తెలిసి ఉండవలసింది. అయినా మీది చండిదాసు ముఠా కాదుగదా?" అన్నాడు ఒకడు.

ఆ మాటలతో విజయవర్మ గతుక్కుమన్నాడు. పానయ్య మాత్రం నిబ్బరంగా—

"బిడ్డా! నువ్వు మాట్లాడేది మాబోటి త్రికాలజ్ఞులకు తెలియండికాదు. ద్రోహీ,

బందిపోటు దొంగలనాయకుడూ అయిన చండిదాసుతో మమ్మల్ని కలవడం మహా పరాధం. ఇందుకు నిన్ను శపించవలసింది. కాని ప్రథమతప్పగా క్షమిస్తున్నాము' అన్నాడు గుడ్లెరచేస్తూ.

పాసయ్య ఇలా అనేసరికి ఆ ముగ్గురు వ్యక్తులూ హాటిలిపోయారు. "క్షమించండి మహాత్ముల్లారా!" అంటూ వారు పాసయ్యా విజయవర్మల పాదాలమీద పడ్డారు.

"లేవండి, లేవండి పిచ్చివాళ్లల్లారా!! క్షమించాం" అన్నాడు పాసయ్య. "హిమాలయాలలో అరువదేండ్లు తపస్సుచేసింది, మీబోటి మూర్ఖుల పల్ల నిందలు మోసేటందుకు కాదు. పాండి, క్షమించాం. కరుణతో కబంధవర్మ వివాహం నిరాఘాటంగా జరిగిపోతుంది" అని అంటూనే అక్కడినుండి బయలుదేరాడు పాసయ్య.

విజయవర్మకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. కబంధవర్మనుగురించి లోగడనే అతడికి కొంత తెలుసు. 'యాభైయ్యో పడి నడుస్తున్న కబంధవర్మకూ, కరుణకూ వివాహమా? భీమవర్మ తలపెట్టిన ఈ దుండగాన్నుంచి కరుణను ఎలా అయినా కాపాడాలి' అనుకొన్నాడు విజయవర్మ. పాసయ్య ఊరికే 'జైసితారాం' అంటూ

భవనమంతా కలయతిరుగుతున్నాడు. సన్యాసుల వేషంలో వున్న వారిద్దరినీ, ఏ రాజభటులూ అటకాయించలేదు. ఐహిక సుఖాలను ఆశించనివారిని చూస్తే ఎవరికీ అనుమానం ఉండదుకదా!

కాసెపు అలా తిరిగినతరువాత విజయవర్మ పాసయ్యను పక్కకుపిలిచాడు. జనసమ్మర్దం లేని ఒక ఏకాంతస్థలంలో ఇద్దరూ కూర్చున్నారు. ముందు కర్తవ్యాన్ని గురించి చర్చ ప్రారంభించారు.

"ఈ పెళ్ళిని ఎలాఅయినా నిలుపు చేయాలి. వెంటనే మనం సత్రం చేరటం మంచిది. అక్కడనుండి కొంతమందిని

తీసుకు రావచ్చు” అన్నాడు విజయవర్మ.
“అదేమీ లాభంలేదు. ఇంకొక్క అర
గంటలో పెళ్ళివారంతా అడవిలోని గుడికి
తరలివస్తారు. గుడిలోనే వివాహం. మనం
మనుషులను వెంటబెట్టుకుని తిరిగివచ్చే
టంత వ్యవధి లేదు” అన్నాడు పాసయ్య.

“అయితే కరుణకు ఈ ముసలవాడితో
బలవంతపుళ్ళి జరగవలసిందేనా?”
అన్నాడు విజయవర్మ కోపంగా.

నవ్వాడు పాసయ్య. తరవాత విజయ
వర్మకు సంజ్ఞచేసి, దూరాన గోడను అను
కొని నిలబడివున్న ఒకనిని చూపించాడు.
విజయవర్మ అప్పర్యానికి మేరలేకపోయింది.
అలా గోడవక్కా నిలబడి పెండ్లియేర్పాటు
లన్నీ కనిపెట్టచూస్తున్న వ్యక్తి చండిదాసు
అనుచరుడు. విజయవర్మ చుట్టూ కలయ
జూసి ‘జైసీతారాం’ అంటూ అతడిదగ్గరకు
వెళ్ళాడు. తరువాత పంగి, అతడి హస్త

రేఖలను పరీక్షిస్తున్నవాడిలా నటస్తూ—

“ఒక అరగంటలో పెండ్లిముఠా అంతా
అడవిలోని దేవాలయానికి వచ్చేస్తారు.
వ్యవధి లేదు. ఈ సంగతంతా తొందరగా
చండిదాసుకు తెలియపరుచు” అన్నాడు.
వాడు నివ్వెరపోతూ ‘మిరెవరు?’ అన్నాడు

“నేనెవరో తెలియడంలేదా? పోనీ, అదీ
మంచిదే. ముందు తొందరగా చండిదాసు
దగ్గరకుపో!” అన్నాడు విజయవర్మ. చండి
దాసు అనుచరుడు తలవూపి, అక్కడ
నుండి చకచకా వెళ్ళిపోయాడు.

కాస్తేపటికల్లా పెళ్ళివారంతా అడవిలోని
దేవాలయానికి బయలుదేరారు. మంగళ
వాద్యాల కొలాహలం, గుంపులు గుంపులుగా
చూడవచ్చిన జనం సందడి—అంతా
గందరగోళంగా ఉంది. పాసయ్య విజయ
వర్మలుకూడా వాళ్ళతోపాటు దేవాలయానికి
బయలుదేరారు. —(ఇంకా వుంది)

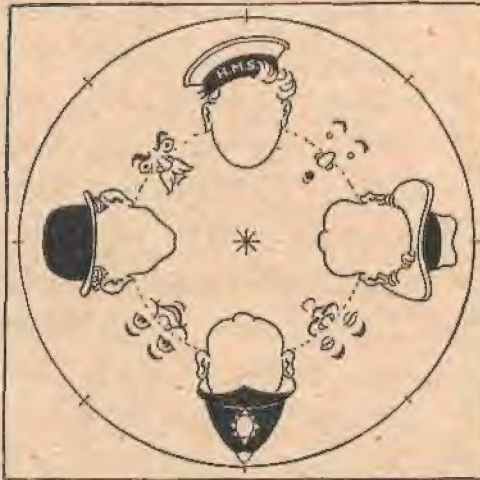

ఒక్క ముఖంతో బహుముఖాలు

చిత్రమైన ఈ బొమ్మ చూడు. ఇందులో నీవు లెక్కలేనన్ని రకరకాల ముఖాలు చిత్రించవచ్చు. ఎలాంటి : ముందు ఒక మంచి ఉల్లిపొరకాగితం తీసుకో. పెన్సిలుతో సరిగా వచ్చేటట్టు ఈ బొమ్మ జాగ్రత్తగా దిద్దు. దిద్దినదానిని నీలా చేయి. ఈ ఉల్లిపొరకాగితాన్ని ఒక ఆట్టకు అంటించు.

అంటించడంలో మెలుకువ ఉన్నది. ముందుగానే ఆట్టకు జిగురు రాసి, కాగితాన్ని దానిపైన పెట్టి, ముడతలు రాకుండా నున్నగా వుండేటట్టు సర్దు.

ఇది బాగా ఎండినతరువాత

—ఇంకొక ఉల్లిపొరకాగితం తీసుకో. దానిని అట్టమీద పెట్టు. సరిగా మధ్యని, అనగా * ఈ నక్షత్రం గుర్తువున్న చోట ఒక గుండుసూది గట్టిగా గుచ్చు. ఇప్పుడు ఏదో ఒక బోపిని కాగితంమీద దిద్దు. ఇది అవతలకు తిప్పి, ముఖంవున్న చోటున సరిగా పెట్టి, ముక్కు దిద్దు. మళ్ళీ ఇవతలకు తిప్పి, మరొక ముఖంలో నించి కన్నులు దిద్దు. అలానే మళ్ళీ తిప్పి, ఇంకొక ముఖంలో

వుండే నోరు దిద్దు. ఇలాచేయగా, చక్కటి ముఖం ఒకటి ఏర్పడుతుంది.

ఒకొక్క ముఖంలోనుండి ఒకొక్క అవయవంతీసి దిద్దటంవల్ల ఈ బొమ్మలో కనిపించేవే గాక, అనేకమైన కొత్త కొత్త ముఖాలు ఏర్పడటానికి వీలుంది. కొన్ని ముఖాలలో వుండే మీసాలు దిద్దడం మానివేసి, బోపిలకు పక్షియాకలు మొదలైనవి, అలంకారంచేస్తే దొరసానిబొమ్మలుకూడా నులువుగా ఏర్పడతాయి.

ఈ బ్రీక్కు చేయటానికి ముఖ్యం—గుండుసూది కదలకుండా స్థిరంగా ఉండేటట్టు గుచ్చాలి. మెత్తటి నల్లపెన్సిలు ఉపయోగించాలి. దిద్దేటప్పుడు ఎక్కువగట్టిగా నొక్కకూడదు.

కావేరి పుట్టుక

పూర్వకాలమందు శూరపద్ముడు అనే రాక్షసుడు ఉండెవాడు. వాడు మహా శక్తి పంతుడూ, క్రూరుడున్ను. వాడి ధాటికి తట్టుకోలేక, సమస్తలోకాలూ గడగడలాడినై. దేవతలు సైతం వణికిపోసారు.

దేవతలేకాదు. ఆ రాక్షసరాజు కంటబడకుండా దేవేంద్రుడుకూడా తల దాచుకోవలసిన గతి ఏర్పడింది. అందుచేత దేవేంద్రుడు సరాసరి భూలోకానికి దిగివచ్చి, ఎవళ్ళూ తనను అనవాలు పట్టలేనట్టుగా ఒక అరణ్యంలో వెదురుపాద రూపంలో అవతరించాడు.

కొంతకాలానికి వేసంగి వచ్చింది. అడవిలోని చెట్లన్నీ ఎండిపోయినై. ఐతే, దైవాంశ కలదిగనుక, వెదురుపాదమాత్రం పచ్చగానే నిలిచివుంది. అప్పుడు దేవేంద్రుడు ఆలోచించాడు : 'మండుకుపోయే ఈ వేసంగిలో తోడి చెట్లన్నీ ఎండిపోవటం, నేను

మట్టుకు పచ్చగా ఉండటం విడ్డూరంకాదా! ఇందువల్ల నా ఉనికి సులువుగా బయటపడి పోతుందే. ఇప్పుడు నేను నా పలుకుబడివల్ల గంగను భూలోకానికి తెప్పించగలిగితినా నా గుట్టు బయటపడకుండా వుంటుంది ఈ రూపంగా పరమేశ్వరుని ఆరాధించు కోవటానికికూడా విలపుతుంది' అని.

ఈ నిశ్చయంతో దేవేంద్రుడు వినాయకుణ్ణి ప్రార్థించగా, గణపతి ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఇంద్రుడు తన కోరికను వెల్లడించాడు. వినాయకుడు దేవేంద్రుని కోరిక తీర్చుదామనే పుద్దేశంతో చూడగా, ఒక్క అగస్త్యుని కమండలంలోమాత్రం నీళ్ళు ఉన్నట్టు తెలుసుకొన్నాడు.

వెంటనే గణపతి కాకిరూపం తాల్చి అగస్త్యుని ఆశ్రమానికి చేరుకొన్నాడు. అక్కడ అగస్త్యమహర్షి మహాతపస్సులో మునిగివున్నాడు. కాకిరూపంలో ఉన్న

గణేశుడు చడిచప్పుడు చేయకుండా, ఏమీ ఎరుగనట్లు వెళ్ళి మహర్షి కమండలం లోని నీళ్లు కాసిన్నీ వొంపేసి పారిపోయాడు!

అప్పుడు అగస్త్యుని కమండలంలో జలం వరదలై భూలోకానికి పారింది. అది పోయి పోయి, దేవేంద్రుడున్న అడవిని, ఆతని మారురూపంలో ఉంటున్న వెదురుపాదను కూడా తడిపివేసింది.

కొంతసేపైనతరువాత అగస్త్యుడు చూచు కుంటే కమండలంలో నీటిచుక్కయినా లేదు. అల్లంతదూరాన, కమండలాన్ని దొర్లించుకుపోయిన కాకి మాత్రం కనబడింది. ఋషి దానిని వెంటతరిమాడు. కాని అది ఆయనకు దొరకలేదు సరికదా, పదు నాలుగు భువనాలూ తిప్పింది.

అప్పుడు మహర్షి అది సామాన్యపు కాకి కాదని గ్రహించి, దివ్యదృష్టితో చూచాడు. నిజం తెలిసింది. అగస్త్యుడు గణపతివైపు

తిరిగి, “ప్రణవస్వరూపా!—నీవెందుకు ఇలా పరుగులెత్తడం? లోకక్షేమంకోసం చేసిన ఈ మహాకార్యం నాకూ సమ్మతమే. ఐతే నా పూజాపురస్కారాలకు ఇప్పుడు కమండలువులో నీటిబొట్టయినా లేదే, ఎలా?” అనేసరికి, వినాయకుడు వెంటనే తన తొండంతో నీళ్లు పట్టుకపచ్చి అగస్త్యుని కమండలువులో పడిలాడు.

తొలుత వినాయకుడు అగస్త్యుని కమం డులువులోనించి దొర్లించగా వెల్లువలై భూమిమీద పారిన నీరే ఈనాటి ‘కావేరి’ నదిగా వెలిసింది.

ఆ తరువాత, అరుతలలతో సుబ్రహ్మణ్య స్వామి జన్మించి, లోకకంటకుడైన శూర పద్ముణ్ణి సంహరించాడు. ఈనాడుకూడా ఏటా సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ఉత్సవంలో, శూరపద్ముని సంహారకథ నడుస్తూనే వుంటున్నది.

రంగులు మార్చే ఊసరవెల్లి

లోకంలో, ఇప్పుడన్న మాట మరి కాస్సేపటికి లేకుండా వుంటారు చాలామంది. అలా మాట నిలకడలేకుండా తరుచు అభిప్రాయాలను మార్చేవాళ్ళను 'రంగు మార్పారు' అని అంటారు. ఈ 'రంగు మార్పడం' అనే వాడుక ఊసరవెల్లి నుంచి పుట్టింది. జంతువులలో రంగురంగులు కలదీ, రంగులు మార్చగలిగిందీ ఊసరవెల్లి ఒక్కటే అని చెప్పవచ్చు.

ఇలా రంగులు మార్చగలిగే శక్తి సదుపాయమూ సృష్టికర్త దీనికి ఎందు కిచ్చాడు? అనేది ఒక సమస్య. పరిసరాలనుబట్టి వాటికి అనుకూలంగా అమరి పోయినట్లయితే ఏజంతువుకైనా రక్షణ ఎక్కువగా వుంటుంది. అటువంటి రక్షణకొసమే ఊసరవెల్లి రంగులు మార్పడం.

ఈ ఊసరవెల్లి తొండ జాతికి చెందింది. 'తొండముదిరి ఊసరవెల్లి' అని తెలుగులో ఒక సామెతకూడా వున్నది. దీని చర్మంనిండా రంధ్రాలున్నై. ఇవన్నీ అతి దగ్గర దగ్గరగా ఉంటవి. వీటిలో చిత్రమైన

చిన్న అణువులు వుంటాయి. వీటివల్ల వెలుగు దాని శరీరంపైన సోకినప్పుడు అంతా తెల్లగా కనిపిస్తుంది. కొన్ని రంధ్రాలలో నూనెవంటి పదార్థాలున్నవి. ఆరంధ్రాలు మన కంటికి పసుపుపచ్చగా కనిపిస్తవి. మరికొన్ని రంధ్రాలలో ఊదా యెరుపు రంగులు గల మరికొన్ని పదార్థాలున్నవి. అవి మనకి ఆ రంగు లతోనే కనిపిస్తవి. ఇన్నిన్ని రంగులతో ప్రకాశించే ఊసరవెల్లి శరీరం ముడుమ కున్నా విప్పుకొన్నా తళుకుతళుకుమని మెరుస్తూ చిత్రంగా కనిపిస్తుంది.

ఈ రంగులు మారడమనేది ఊసరవెల్లి యిష్టానిష్టాలనుబట్టి వుంటుంది. ఐనా, బయటి శీతోష్ణస్థితులుకూడా దాని రంగులు మారడానికి కొంతవరకు కారణాలే అయివుంటున్నాయి.

కురుందేవి

అరావళీ కొండలలో 'అండ్వా' అనే ఒక అడవి. ఆ అడవిలో ఒక వల్లె. ఆ వల్లెకు సమీపంలో ఒక జొన్నచేను. ఆ చేనిలో మంచెపైన కూర్చునివున్న ఒక పద్దెనిమిదేళ్ల బాలాకుమార్తె పిట్టలను తోలుతూవుంది.

కేకలువేసుకుంటూ పరుగెత్తి వస్తూన్న మనుష్యుల కొలాహలం వినిపించింది. 'ఏమిటి చెప్పా?' అనుకుంటూ ఆమె మంచెపై నిలబడి చూసింది. ఆమె చూస్తూ వుండగానే పెద్ద అడవిపంది ఒకటి ప్రాణ భీతితో పరుగెత్తివచ్చి గుబురుగా వున్న ఆ జొన్నచేనిలో దూరి దాగుకొన్నది. దానిని తరుముకుంటూవచ్చినవాళ్ళూ వారిని వెంట బెట్టుకువచ్చిన రాజకుమారుడూ చేనుదాకా వచ్చి ఆగి, పందిని బయటకు రప్పించటం ఎలాగా అని ఆలోచనలో పడ్డారు.

అప్పుడు మంచెపైనున్న కన్య, 'పంది కోసమా చూస్తున్నారు?' అంది. 'ఔను'

అన్నారు వాళ్ళు. చివర పదునుగా చెక్కిన ఒక కర్రను పెరికి దానితో ఆమె పందిని అయిదుపట్టున ఒక్కపాటు పొడిచేసరికి అది గిలగిలా తన్నుకొని చచ్చిపోయింది. అప్పుడామె దాని తోక పట్టుకుని బరబరా చేలించి యిడ్చితెచ్చి, రాజకుమారుని ముందు పడవేసింది.

వేటలో తాము చంపదలుచుకున్న మృగాన్ని మరెవరైనా పొడిస్తే రాజకుమారులకు కోపం రావటం, అలాగ పొడిచినవాళ్ల ప్రాణాలు సైతం తీయించివేయడం మామూలు. కాని ఆ రాజకుమారునికి మాత్రం ఆ కన్యపైన అలాంటి కోపమేమీ రాలేదు. ఆమె సాహసానికి బలానికి ఆతడు మెచ్చుకుని, తన మెడలోని ముత్యాలహారం ఆమెకు వేయబోయాడు.

ఇందుకామె బిడియపడుతూ, "నా కెందుకండి ఇటువంటి హారం! ఏమంత

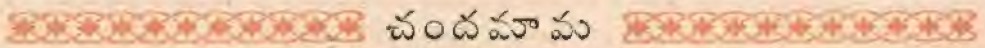
గెత్తి వెళ్లి పిల్లతో 'అమ్మాయీ, నువ్వు అవరాధంచేశావు! ఎవరున్నారో చూసుకోకుండా ఇలాగ రాళ్లు రువ్వవచ్చా?' అన్నాడు. ఆమె వెంటనే మంచె దిగి, జొన్నకంకులు కొన్ని చేతపట్టుకవచ్చి రాజకుమారుని ముందు పెట్టి, 'నా తప్పు మన్నించండి; ఈ కంకులు అరగించండి' అన్నది. రాజకుమారుడు కోపించక 'ఫరవాలేదులే' అంటూ ఆమెను పంపివేశాడు.

రాజపుత్రునికి కోపంరాలేదుకాని, తక్కిన వాళ్ళకిమాత్రం ఆమెఅంటే మనస్సులో ఇడిగానే వుంది. మకాముకు పోదామని రాజపుత్రుడు లేచాడు. తీరా పరివారంతో గుఱ్ఱాలెక్కి బయలుదేరేసరికి ఆ కన్య, నెత్తిపైన ఒక పాలకుండతోనూ రెండువైపులా రెండు మేకపిల్లలతోనూ వస్తూ వారికి యెదురయింది.

రాజపుత్రుని పరివారంలో ఒకనికి ఆమెను బెదిరించాలన్న కొంటెబుద్ధి వుట్టింది. కళ్ళం వదులుచేసి రికాబులతో గుఱ్ఱంపక్కలు నొక్కి, వాడుదానిని ఆ కన్య మీదకు దుమికించాడు. ఆమె కంగారుపడి పక్కకు తప్పుకోబోతుందని అప్పుడామె పాలకుండ కిందపడి బద్దలైతే తమాషాచూసి అండరూ నవ్వుతారని వాడు ఆ పని

ఘనకార్యం చేశానని?..." అంటూ, వినయంగా పక్కనించే పోయి, మంచెఎక్కి, యథాప్రకారం పిట్టలను తోలుకోసాగింది.

రాజకుమారుడూ పరివారమూ మృగాన్ని చంపలేక, దానిని తరుముకురావటంలో అలసిపోయారు. సమీపంలో ఒక సెలయేటి ఒడ్డున విశ్రమిద్దామని కూర్చున్నారు. కూర్చునివుండగా, ఒక మట్టివుండ రిప్ప్వనవచ్చి, రాజపుత్రుని గుఱ్ఱంకాలికి తగిలింది. 'ఎవరుచెప్పా ఈ పని చేసింది?' అని వాళ్లు నలుదిక్కులా చూడగా వడిసెలతో రాళ్లు రువ్వి పిట్టలను తోలుతూవున్న పిల్లకనపడింది. అప్పుడు పరివారంలో ఒకడు పరు

చేశాడు. కాని ఆ బాలిక చాలా తెలివైంది. వాడి టక్కరితనాన్ని ఇట్టే గ్రహించింది. తొణుకూ బెణుకూ లేకుండా, ఆ గుట్టానికి అడ్డంగా తన మేకపిల్లలలో ఒకదాన్ని చల్లగా వదిలింది. గుట్టం బెదిరి ఆ శూరశిఖా మణిని నేలపైన పడవేసింది! ఆ పడుచు చెక్కు చెదరకుండా, చుక్కయినా పాలు తొణకకుండా మేకపిల్లలను తోలుకుంటూ ఏమీయెరగనట్లు తనదారిని తను పోయింది.

ఈ వినోదమంతా కనిపెట్టి చూస్తూవున్న రాజకుమారుడు ఆ బాలికను పిలిచి, 'అమ్మాయి!—నీ వెపరవు?' అని అడిగాడు.

'నా పేరు కురుందేవి' అన్నదామె.

'మీ కులం ?'

'రాచకులం ?'

'మీ యిల్లెక్కడ ?'

'ఆ కనపడే పల్లెలో.'

'మీ తండ్రి నౌకమారు మా మకాముకు రమ్మని చెప్పుతావా?' అన్నాడు రాజపుత్రుడు.

'అలాగే' అంటూ ఆమె తన దారిని పోయింది. రాజపుత్రుడు పరివారంతోకూడా మకాం చేరుకున్నాడు. మరునాడు రాజకుమారుని మకాముకు ఒక వృద్ధుడువచ్చి, 'ఏమయ్యా!—మా పిల్లతో చెప్పి నాకు కబురుచేసింది నివేనా?' అన్నాడు.

'దేను. కురుందేవి తండ్రి మీరేనా?'

అన్నాడు రాజకుమారుడు. ఆ వృద్ధుని గుడ్డలు మాసిపోయి చిరుగులతో ఉన్నాయి. వాటినిబట్టి అతడు చాలా పేదవాడని వెల్లడయింది. ఐనా అతడు నెరసిన కొరమీసాలు సర్దుకుంటూ రాజకుమారుని పక్కనే కూర్చొని సమాసఫాయిగా సంభాషణ మొదలెట్టాడు. పరివారానికంతకూ ఆశ్చర్యంవేసింది. రాజకుమారుడు మాత్రం ఆ వృద్ధుని సాహసానికి మెచ్చుకుని, కొంతసేపైన తరవాత "అయ్యా, మీ కురుందేవి నాకు రాణిగా వుండటం మీకిష్టమేనా?" అని అడిగాడు.

అమాట వినేసరికి పరివారమంతా
 “ఈ పెదవాడి కూతురునా రాజకుమారుడు
 పెండ్లి చేసుకోవటం!” అని విస్మయం
 పొందారు. ‘ఇంతకంటేనా’ అని ఆ వృద్ధుడు
 ఎగిరి గంతేసి కూతురుని తెచ్చి రాజ
 పుత్రుని పాదాలముందు నిలబెడతా డను
 కున్నారు వాళ్లంతా. కాని వృద్ధుడలాంటి
 పని యేదీ చెయ్యలేదు సరికదా, ఏమాటా
 చెప్పక అలాగే ఊరకొన్నాడు.

రాజకుమారుడు చిరునవ్వుతో, “నేను
 మీవారే రాణావారి కుమారుణ్ణి! యువరాణా
 హరసింగుని!!” అన్నాడు. అందుకు
 వృద్ధుడు, “తెలుసు. అందుకే నేనూ
 సందేహిస్తున్నాను” అన్నాడు. ఆశ్చర్యంతో
 యువరాణా, “ఎందుకు సందేహం?”
 అన్నాడు.

ఈ ప్రశ్నకు వృద్ధుడు, “మాకు గల ధన
 మల్లా శౌర్యం, పౌరుషమున్ను. ఇంతకు

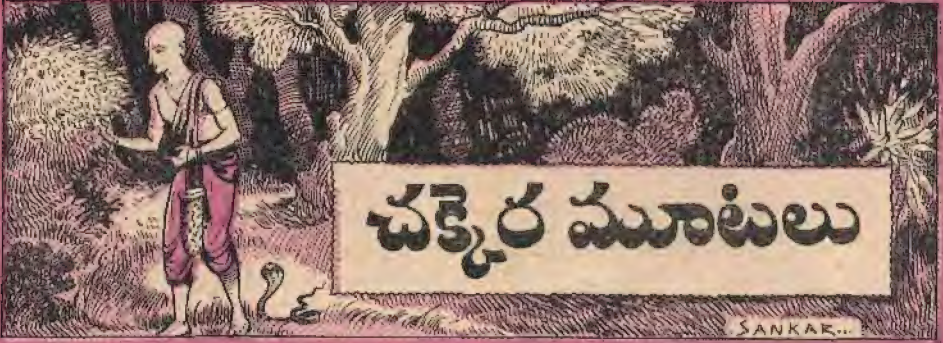
మించి మరి యేమీ లేదు” అన్నాడు.
 “నేనుకొరిందీ ఆమెలోని శౌర్యధనం
 చూచే!” అన్నాడు యువరాణా.

“అటైతే నా కభ్యంతరం లేదు. విల్ల
 ఇష్టం తెలుసుకొని కబురుచేస్తా” అంటూ
 వృద్ధుడు లేచివెళ్ళాడు.

ఆ రోజున కురుందేవిని బెదిరించబోయి
 గుఱ్ఱంమీదనుంచి కిందపడ్డ రౌతు పక్క
 వాడితో, “ఈముసలివాడికి ఎంత టెక్కో!”
 అన్నాడు. ప్రక్కవాడు. “మెల్లిగా
 మాటాడు! యువరాజుకు వినపడిందంటే
 మన ప్రాణాలు నిలబడవు. ఆయన రాణా
 వారితో వియ్యమందబోతున్నాడు. ఏమను
 కున్నావో!” అని మందలించాడు.

వాడన్నట్టే కురుందేవికి హరసింగుకి
 అతి వైభవంగా వివాహమైంది. ఆ దంప
 తులకు పుట్టినవాడే శత్రుభయంకరు డని
 అనిపించుకున్న రాణా హమర్సింగు.

చక్కెర మూటలు

పూర్వకాలమందు శ్రీపతి అనే మహాభక్తుడు ఉండేవాడు. ఆయన సకల శాస్త్రాలూ నేర్చిన వాడు, సాధువుంగవుడు, మంచి వైరాగ్యుడు. ఆయన సతి శ్యామలాంబ, శ్యామల భర్తకు అనుకూలవతి, వతిప్రత, ఉత్తమురాలు, పూతచారిత్ర, గొప్పజ్ఞాని.

ఆ పుణ్యదంపతులకు లేక లేక పర ప్రసాదుడైన ఒక సుపుత్రుడు కలిగాడు. వానికి లోకవిలక్షణంగా 'షేక్ ఫరీద్' అని పేరుపెట్టి అల్లారుముద్దుగా, అపురూపంగా పెంచుకొంటున్నారు.

ఇలావుండగా ఒకనాడు, దేవార్చనకోసం పూజాపుష్పాలు తీసుకువచ్చామని శ్రీపతి బయలుదేరి అడవికి వెళ్ళాడు. అక్కడ పుష్పాలు కొస్తూవుండగా గొప్పదైన విషసర్ప మొకటి అతనిని కాటువేసింది. శ్రీపతి గబగబ ఇంటికి చెరుకొని, స్నానంచేసికొని, భగవద్ధ్యానంతో తులసిత్థిరం పుచ్చు

కొన్నాడు. భార్యను పిలిచి, జరిగిన వృత్తాంత మంతా చెప్పి, పరమార్థతత్వం ఉపదేశించాడు. మూడేళ్ల కొడుకును చేరదీసికొని, దీవించి, అటుతరవాత పరమేశ్వరుని సాన్నిధ్యం చేరుకొన్నాడు.

'విధివిలాసం తప్పదుకదా!' అనే సంగతి గుర్తుకు రాగా, శ్యామల దుఃఖం దిగమింగుకొని, బాలుణ్ణు ఐదేళ్ళవరకు జాగర్రగా పెంచింది.

షేక్ ఫరీదు హరినామ సంకీర్తనలలో పాల్గొంటూ తండ్రీలాగానే మహా భక్తుడయ్యాడు. బాలభక్తుడైన ఫరీదు ఒకరోజున తల్లివద్దకు వచ్చి "అమ్మా! భగవంతుని అండరూ అనేకవిధాల పర్లించి పొగడుతున్నారే? ఆయన నాకు కనబడడేమి?" అని ప్రశ్నించాడు. అందుకు తల్లి "బిడ్డా!- తపస్సు చేసిన వారికి శ్రీహరి ప్రత్యక్షమవుతాడని పెద్దలంటారు" అని చెప్పింది.

అంతట బాలభక్తుడైన ఫరీదు ప్రపంచ విషయాలన్నిటిని వదిలివేసి, అరణ్యాలకు పోయి, ఘోరతపస్సు చేయటానికని బయలుదేరాడు.

అలా బయలుదేరి పోతున్న తన ముద్దుకుమారునికి ప్రేమకొద్దీ తల్లి ఒక రొట్టె ముక్క చేసియిచ్చింది. ఐతే, ఆ రొట్టెలో ఉప్పుబనావేయక, చప్పగా తయారుచేసింది. తల్లియిచ్చిన ఆ రొట్టె ముక్కను నడుముకు కట్టిపెట్టుకొని ఫరీదు అరణ్యాలకు పోయాడు.

అక్కడ అతడు తీవ్రంగా తపస్సు ప్రారంభించాడు. ఆకలిబాధ ఎక్కువగా

పుంటే తల్లి యిచ్చిన రొట్టె తినవచ్చుకదా అనుకొన్నాడు. కాని, ఆ సంగతే మరచి పోయాడు. తరువాత చెట్లఅకులు దూసు కొని ఆకటిబాధను మాన్పుకొంటూ, అలా ఎంతకాలమో తపస్సుచేశాడు. ఐనా, భగవంతుడు కానరాలేదు.

షెక్ ఫరీదు పట్టు వదలక మరింత గాఢంగా తపస్సు చేయసాగాడు. కొన్నాళ్లకు ఒక వర్తకుడు, ఏవోమూటలు బండిపైన వేసుకొని, ఆ దారిని పోతూ, బడలిక తీర్పు కొంచామని అక్కడ విశ్రమించాడు. ఫరీదు అతనిని కుశలప్రశ్నలు వేస్తూ, మూటలకేసి చూచాడు.

చూడగానే, 'అవన్నీ చక్కెర మూటలైతే ఎంతబాగుండును! నావద్ద నున్న రొట్టెకు ఆద్దుకు తినవచ్చుకదా' అని మనసులో ఒకభావం కలిగింది. కలిగి, 'మూటలలో ఏమున్నదండీ?' అని ఫరీదు అడిగాడు. ఇందుకు వికటంగా వర్తకుడు 'ఆవన్నీ ఇసుకమూటలయ్యా' అని బదులు చెప్పాడు. అటుతరువాత వర్తకుడు ఇంటికి పోయి, తీరా మూటలు విప్పిచూచుకునే సరికి ఇకనేముంది? వాని నోటివాక్యం ఫలించిందా అన్నట్టు ఆ మూటలలో అంతా ఇసుకే కానపడ్చింది!

వర్తకుడు గుండెబాదుకొంటూ, వెంటనే తన మూటలతో సహా ఫరీదు వద్దకు తిరిగివచ్చి, అతని కాళ్ళపైన పడ్డాడు. "మహత్మా!—నా చక్కెర మూటలన్నీ ఇసుకమూటలుగా మారిపోయినై. నిన్ను వెటకారం చేసినందుకు తగినశాస్త్ర అయింది. నా ఆపరాధం క్షమించు" మంటూ వేడుకొన్నాడు. అందుకు ఫరీదు 'నాయనా!—నేనేమీ ఎరగనోయి' అంటూ ఎన్నోవిధాల వర్తకునికి సచ్చబెప్పాడు. ఎంత చెప్పినా అతడు సమ్మతించలేదు.

అప్పుడు ఫరీదు వర్తకునితో—"అయ్యా! నామూటచేతనే నిజంగా నీ చక్కెర ఇసికగా మారిపోయిందా? అలానే అయినట్లయితే, శ్రీహరి కృపవల్ల యిప్పుడు ఆ ఇసిక మళ్ళీ చక్కెరగా మారిపోవుగాక!" అని అనగానే ఆ ఇసికమూటలన్నీ మళ్ళీ చక్కెరగా మారిపోయినై. వర్తకుడు సంతోషించి, ఫరీదుకు కాపలసిన చక్కెర యిచ్చి ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తరువాత షేక్ ఫరీదు కఠిన నియమాలతో మళ్ళీ తపస్సు సాగించాడు. ఐనా శ్రీహరి దర్శనమీయలేదు. శ్రీహరి కృప కలగనందుకు విచారించి, ఫరీదు ఇంటికి మరలి పోయి, నిస్పృహతో తల్లినిచూచి

విడ్చాడు. తల్లి క్యామల సంగతి అంతా తెలుసుకుని, కొడుకును తల నిమురుతూ, జడలుకట్టిన అతని తలనుంచి ఒక చిన్న జడ పట్టుకులాగింది. అప్పుడు ఫరీదు 'అమ్మా! ఇప్పటికే నేను సగం చచ్చి వున్నాను. నన్నింకా ఎందుకు బాధిస్తావు?' అని ప్రశ్నించాడు.

అందుకు తల్లి 'బిడ్డా!—ఒక్క చిన్న జడ పట్టుకు లాగితేనే నీకింత నొప్పి కలిగిందే, నీవు తపస్సుచేసే కాలంలో ఆహారంకోసం చెట్లనుండి ఒక్కొక్క ఆకూ దూసినప్పుడు వాటికెంత బాధ కలిగి వుంటుందో అలోచించావా? నీవు చేసిన

తపస్సు హింసతో కూడుకొన్నది. పైగా నీవు, తపస్సు చేస్తున్నాకూడా నీకు రొట్టెరుచి దక్కరయచి మనసులో మెదులుతూనే ఉన్నవాయో! అటుపంటప్పుడు భగవంతుడు నీకు ఎలా ప్రసన్నుడవుతాడు?" అని అన్నది.

ఆ వెంటనే ఫరీదు, తల్లి ఉపదేశం ప్రకారం మళ్ళీ అడవులకు పోయి, కదలక మెదలక, ఎండకు ఎండుతూ వానకు తడుస్తూ, కొయ్యబారిపోయినా దీక్ష మానక తపస్సు సాగించాడు.

అప్పుడు భగవంతుడు సాక్షాత్కరించి, కృపచూపుతూ "వత్సా!—నివింటికిపోయి, సద్గురువులను ఆశ్రయించి వారి అనుగ్రహం సంపాదించు. నేను ఎల్లప్పుడూ నీకు సన్నిహితుడనయ్యే వుంటాను" అని పలికి ఆంతర్ధీతుడయ్యాడు.

షేక్ ఫరీదు వెంటనే యింటికిపోయి, జరిగినదంతా పూసగుచ్చినట్టు తల్లికి వినిపించాడు. తల్లి ఎంతగానో సంతోషించింది.

అటుపిమ్మట షేకుఫరీదు ద్వారక మొదలైన తీర్థస్థలాలు సేవించుకొంటూ, భగవదర్చకుల దివ్యదర్శనం చేసుకొంటూ, కొంత కాలానికి మళ్ళీ ఇల్లుచేరుకొని తల్లితోకూడా సుఖంగా ఉంటావుండగా—

ఆవేళపు రాజు ఫరీదు ఇంటికి వచ్చి, తనకు జన్మాంతర పాపఫలంవల్ల కలిగిన ఒక వ్యాధిని పోగొట్టుమని వేడుకొన్నాడు. షేక్ ఫరీదు ఆ రాజును ఆపాదము స్తకమూ తన చేతితోతడవగా, అ క్షణమందే అతనికి వ్యాధి నయమైపోయింది.

ఇందుకు ఆ రాజు ధన కనక వస్తువాహనాలతో ఫరీదును గౌరవించబోగా ఫరీదు వద్దన్నాడు. 'అయితే నేను ఇక్కడే ప్రాణత్యాగంచేస్తా' నని భీష్మించాడు రాజు. ఆరాత్రి పాండురంగడు ఫరీదుకు దర్శనమిచ్చి, అజ్ఞయివ్వగా, రాజు ఇచ్చే ధనాన్ని స్వీకరించి ఆ ధనంతో భాగవతులకు సమారాధనలు జరిపించాడు.

మెరుపుల దొంగ

బ్రిటన్ దేశంలో ఒక చిత్రమైన పక్షి వున్నది. రూపానికి మన కాకిని పోలి వుంటుంది. అది సంఘంలో కలివిడిగా మసిలే గుఱుంకలది. భృవి అనుకరించటంలో దానికి మంచి నేర్పున్నది. అలవాటుచేస్తే అది సరిగా మనిషిలాగానే మాటాడగలదు. ఈ పక్షి పేరు 'జాక్ డా'.

జాక్ డా విషయంలో చెప్పకోతగ్గ చిత్రమేమిటంటే : మెరిసే వస్తువులు చూస్తే దానికి ఎక్కువ మోజు. ఏమూలని ఏపాటి మెరిసినా, అది వెతుక్కొంటూ పోయి ఆ వస్తువును చట్టి తెచ్చి, తన గూటిలో పెట్టుకొంటుంది.

ముఖ్యంగా నాణాలునుగురించి ఆ దేశస్తులు ఎక్కువ జాగరూకతతో మనులుకుంటారు. ఏమంటే—మెరిసే నాణాలు కంటబడితేచాలు, ఈ జాక్ డా పక్షి ఎత్తుకు చక్కాపోతుంది. ఎన్నోచోట్ల, జాక్ డా గూళ్లు వెతికిచూడగా వాటిలో ప్రత్యక్షంగా నాణాలు కనిపించినై. అందుచేతనే ఈ దొంగపక్షిని ఆ దేశస్తులు నమ్మక, ఒక కంట కనిపెట్టేవుంటారు. ఈ దొంగపక్షి మెరిసేవస్తువులను పట్టుక పోయి అక్కడా ఇక్కడా పెట్టటంచేత చాలామంది అమాయకులు చొర్రానై అట్టెపెట్టుకున్నారనే నేరానికి గురికావడం కద్దు. చదువుకొనే వారి కళ్లనుండి ఇది కళ్లబోడుకూడా ఎత్తుకపోతుంది.

మరొక వింత వున్నది : నిప్పు మెరుస్తుందీకదా ! కనుక, నిప్పుతో వున్న చిన్న చితుకులు ఇది ముక్కున కరచి పట్టుకుపోయి ఏ యింటి నడికొప్పు మీదనో పెడుతుంది. ఇందువల్ల కొంపలు కాలిపోచూపుంటాయి.

జాక్ డాకు గొప్ప ఓరిమి, నిదానమూ ఉన్నది. గూడుకొనిం చిన్న చితుకులు తెచ్చి, ఒకొక్కటే చక్కగా పొందికగా పేరుస్తుంది. గుట్టలు, బొరియలు, పాడు గొడలు, చెట్టుతొర్రలా ఈ పక్షికి నివాసస్థలాలు. ఈ పక్షులు గొర్రెలపైన వారి, గూటి సదుపాయంకొనమని వాటి ఉన్న లాగుతూవుంటాయి.

గూని గుట్టం

CHITRA

ఒక రైతుకు ముగ్గురు కొడుకులు. పెద్దవాళ్ళిద్దరూ చురుకైనవాళ్ళు. మూడోవాడు మందమతి. ఎప్పుడూ గోళ్ళుగిల్లుకుంటూ కూచునేవాడు.

ఒకనాడు రైతు తన కొడుకులను పిలిచి పొలం నాటిరమ్మన్నాడు. పెద్దవాళ్ళిద్దరూ పొలానికి వెళ్ళి నాట్లువేసి పచ్చారు. మందమతి గోళ్ళుగిల్లుకుంటూ ఇంటివద్దే ఉండిపోయాడు.

కొన్నాళ్ళకల్లా విత్తనాలు మొలకలెత్తి మొక్కలు ఎదగసాగాయి. ఒకనాడు రైతు వెళ్ళి పొలం చూడబోయేసరికి నారు నాగనమైపోయివుంది. ఏదో జంతువు పొలం కాస్తా తొక్కినట్టుంది. రైతుకు మండి పోయింది. కొడుకులను పిలిచి మల్లా పొలం నాటి బాగర్తగా కాపలాకాయమన్నాడు.

పెద్దకొడుకులిద్దరూ పొలం మళ్ళీ నాటారు. మొక్క పెరగసాగింది. ఒక రాత్రి

పెద్దవాడు కాపలావెళ్ళాడు. వాడు చాలా సేపు మేలుకొని ఉన్నాడు. కాని వానికి ఒక రాత్రివేళ నిద్ర ఘుంఘుకువచ్చింది. తెల్లారు బామున వాడు లేచేసరికి పొలమంతా తొక్కిసి నాగనమై ఉన్నది.

పెద్దకొడుకులిద్దరూ మళ్ళీ పొలం నాటారు. పైరు పెరిగేటప్పుడు రెండోకొడుకు కాపలా వెళ్ళాడు. వాడూ ఒకరాత్రివేళ నిద్రపోయాడు. తెల్లవా రేసరికి పొలం తొక్కిసి, నాగనమై ఉన్నది.

ఈసారి వాళ్ళు పాడైన మళ్ళుమాత్రమే నాటారు. పొలానికి కాపలాకాయటం ఈసారి మందమతి పంతు పచ్చింది. వాడు పొద్దు పోకమునుపే పడుకుని నిద్రపోయే ఏర్పాట్లు చూసుకున్నాడు. చెట్లకొమ్మలు కొట్టతెచ్చి పక్కపరుచుకున్నాడు. దానిమీద పడుకుని కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కాని కొమ్మలు ముళ్ళలాగా గుచ్చుకుని, వాడికి నిద్రపట్టండే

కాదు. పక్క సరిగ్గా చేసుకుందామని లేచేసరికల్లా పొలంలో ఒక గుర్రం కనిపించింది.

“ఓహో, మా పొలం పొడుచేస్తున్నది నీవేనా? నీ పని చెబుతానుండు,” అంటూ మందమతి చల్లగా వెనుకపాటునే వెళ్ళి దానిమీద పడ్డాడు. ఇంతలో గుర్రం ఆకాశంలోకి ఎగిరింది. అయితే మందమతికి దాని తోక చిక్కింది. దాన్ని వాడు గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. పదలలేదు.

గుర్రం గాలిలో పోయిపోయి మూడు సముద్రాల అవతల నేలకి వాలి, “నన్ను వదిలిపెట్టు. నేనిక ఎన్నడూ మీ చేను జోలికి రాను,” అన్నది.

“నిన్ను నమ్మను. నీవు మాకు చాలా నష్టం కలిగించావు, దానిమాట యేమిటి?” అన్నాడు మందమతి.

ఆ నష్టానికి పరిహారంగా నా పిల్లలను ఇచ్చుకుంటాను,” అన్నది గుర్రం.

“ముందు నన్ను మా ఇంటికి చేర్చు. తరువాత చెబుతా” అన్నాడు మందమతి.

ఆ గుర్రం మందమతిని తన వీపున ఎక్కించుకు పోయి ఇంటివద్ద దిచింది.

“నా పిల్లలను తెచ్చి ఇచ్చేదాకా నా కళ్ళేం దగ్గర పెట్టుకో”మని చెప్పి గుర్రం

ఎగిరిపోయింది. ఈ సంగతులెవ్వి మందమతి తన తండ్రితో చెప్పలేదు.

వాడు ఆ నాటినుంచి అడవికి వెళ్ళి కట్టలు కొట్టి గుర్రపుపిల్లలకోసం కొట్టం తయారుచేయసాగాడు. ఈసారి పొలం పొడుకాకుండా ఉండటం చూసి తండ్రి చాలా సంతోషించాడు.

కొట్టం తయారయేసరికల్లా మూడు గుర్రపుపిల్లలూ వచ్చాయి. అందులో రెండు పిల్లలు చాలా అందమైనవి. వాటి గిట్టలు వెండివి. వాటి శరీరాలు బంగారు రంగువి. మూడవదానికిమాత్రం రెండు మూపురాలు ఉన్నాయి. వాటిమధ్య జీను లేకుండానే

కూర్చుని సవారిచేయవచ్చు. ఇదంటే మందమతికి ఎంతో మక్కువ.

తమ తమ్ముడు ఎక్కడో మంచి గుర్రాలను సంపాదించాడని కనిపెట్టి అన్నలిద్దరూ ఒక ఆలోచన చేశారు. 'ఈ గుర్రాలను రాజుగారికి ఆమ్మితే చాలా డబ్బు వస్తుంది' అని వారు మందమతితో చెప్పారు. ఆ ప్రకారం ముగ్గురూ మూడు గుర్రాలూ ఎక్కి రాజుగారి కోటకు వెళ్ళారు.

బంగారు గుర్రాలను చూసి రాజు చాలా ముచ్చటపడి 'అబ్బాయిలూ?-ఈ గుర్రాల వెల ఎంత?' అని అడిగాడు. అందుకు బదులుగా "వెల ఎంతని చెప్పగలం? మీ

ఇష్టం వచ్చినట్టు ఇవ్వండి," అన్నాడు మందమతి. ఈ గుర్రాలను చూడగానే రాజుగారి కాసావాడు, "అమ్మో, ఇంత గొప్ప గుర్రాలను సొకటం నావల్ల కాదు. వీటిని తెచ్చిన వాడినే చూచుకోమనండి," అన్నాడు.

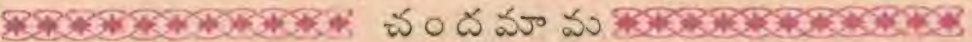
మందమతికి సంతోషమయింది. "నేను కూడా ఇక్కడే ఉండిపోయేపక్షంలో ఈ గుర్రాలను రాజుగారు ఉత్తనే తీసుకోవచ్చు," అనేశాడు. ఇందుకు రాజు మరింత సంతోషించాడు. మందమతి అన్నలకు కొంత డబ్బు ఇచ్చించి పంపేశాడు.

ఇలా పుండగా, ఒకనాడు రాజుగారు మందమతిని పిలిచి, "నీవు చాలా శక్తి మంతుడవల్లే ఉన్నావు. నాకు సాగరరాజు కుమారిని పెళ్ళాడాలని ఉన్నది. ఆమెను నాకు తెచ్చి యివ్వాలి," అన్నాడు.

సాగరరాజువరో, ఆయన కుమార్తె ఎక్కడున్నదో మందమతికేం తెలుసు? ఏదో పంకలు చెప్పి తప్పించుకోజూశాడు.

రాజుకు కోపం వచ్చింది. "నీది పని చేయకపోతివా, ఇదిగో చూచావా కత్తి! పుచ్చె ఎగిరిపోగలదు, జాగర్ర," అన్నాడు.

మందమతి విచారంతో తన గూనిగుర్రం దగ్గరికి పోయి తనకు వచ్చిన ఇబ్బంది చెప్పకొన్నాడు.

" ఇదేమంత పెద్ద విషయం, విచారించ బానికి ? సాగరరాజకుమారికి బహుమానంగా యివ్వటానికి దివ్యమైన ఫలహారాలు రాజుగారిని అడిగి పుచ్చుకో. తరువాత సంగతి చెబుతా" నన్నది గుర్రం.

అదేప్రకారం దివ్యమైన ఫలహారాలు రాజునడిగి తెచ్చి, మందమతి తన గూని గుర్రంపైన ప్రయాణమైనాడు. అది ఆకాశం లోకి ఎగిరిపోయి మూడు సముద్రాలు దాటి సాయంకాలానికల్లా నాలుగో సముద్ర తీరాన వాలింది.

అక్కడ మందమతి డేరా వేయించి, అందులో ఫలహారాలన్నీ అమర్చి సాగర రాజకుమారికోసం కనిపెట్టుకుని ఉన్నాడు.

కొంచెంసేపటికల్లా సముద్రం పొంగింది. పెద్దపెద్ద అలలు ఆకాశంలోకంటా లేచాయి, వాటిమీదుగా వచ్చి సాగర రాజ కుమారి ఒడ్డుకు చేరుకున్నది. డేరా చూచింది. ఫలహారాల పరిమళం ఆమెకి సోకగానే లోపల ప్రవేశించి, ఇష్టమైన పదార్థాలు తినసాగింది. నిజానికి, అక్కడ పున్న పదార్థాలన్నీ ఆమెకు ప్రియమైనవే!

ఇంతపరకూ చాటున పొంచివున్న మంద మతి వెనుకపాటునే వచ్చి ఆమెను పట్టి వేశాడు. ఆమె తప్పించుకుని పోయే

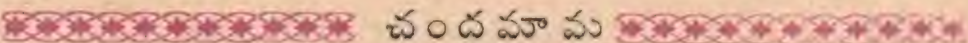

లోగా ఆమెను తన గూనిగుర్రం ఎక్కించు కొని ఆకాశమార్గం వట్టాడు.

సాగర రాజకుమారిని చూడగానే రాజు చాలా సంతోషించి తనను పెళ్ళాడుమని ఆమెను కోరాడు.

"అలాగే చేసుకొంటా. కాని నాకొక ప్రతం ఉన్నది. ముందు సన్నికడికి తెచ్చిన కుర్రవాడిని తెర్లై పాలలో స్నానం చేయించాలి" అన్నది సాగరరాజు కూతురు.

"దానికేం భాగ్యం?" అన్నాడు రాజు. ఆయన మందమతిని పిలిపించి తెర్లైపాలలో ఆతనిని స్నానంచేయమని శాసించాడు. లేక పోతే పీక తెగిపోతుందన్నాడు.

మందమతి ఖిన్నుడైపోయి, మళ్ళీ గూని గుర్రంతో తన గొడవ పరిష్కరించుకొన్నాడు.

“దీనికేనా భయం! ‘అలాగే’ అని వప్పుకో. తరువాతి సంగతి నే చెబుతా” అన్నది గుర్రం.

మందమతిని ఉడుకుపాలలో స్నానం చేయించడానికి ఏర్పాట్లు పూర్తి అయ్యాయి. పెద్ద గంగాళంనిండా పాలుపోసి, గంగాళం కింద కట్టెలు మంటపెట్టి, పాలు తెగ్గెలాగు కాచారు. అందులోకి దిగడానికి మందమతిని తెచ్చారు.

ఈ సమయంలో గూనిగుర్రం ఎవళ్లకూ తెలియకుండా పాల మీద గాలివిడుస్తూ

వుంది. దాని గాలికి కాగుతున్న పాలన్నీ మంచులాగా చల్లబడిపోతూ వచ్చాయి.

మందమతి పాలలో వేలు పెట్టి, “ఎబ్బే, ఏమిటి, ఈ పాలు ఇంత చల్లగా ఉన్నాయి! ఇంకా బాగా మంటవేయండి,” అన్నాడు.

రాజభటులు గంగాళంకింద ఇంకా కట్టెలు పెట్టి మంటవేశారు. రాజు చూస్తూ ఉండగానే మందమతి గంగాళంలోకి దిగి, సలసల కాగే ఉడుకుపాలలో ఓలలాడాడు.

సాగరరాజకుమార్తెకేసి ‘తిరిగి, రాజు “నీ కోరిక తీరిందా? మరి, నన్ను పెళ్ళి చేసుకో!” అన్నాడు.

“అలాగే చేసుకొంటా. ఐతే, నాకు నా పెళ్ళిదుస్తులు కావాలి. అవి ఉంటేగాని వీలులేదు,” అన్నది సాగరరాజకుమార్తె.

“దర్జీవాళ్లని పిలిపిస్తా. కోరిన దుస్తులు కుట్టిస్తా,” అన్నాడు రాజు.

“అలా కాదు. నా పెళ్ళిదుస్తులు మా అన్నదగ్గిర ఉన్నాయి. మా అన్న చంద్ర లోకంలో ఉన్నాడు,” అన్నది సముద్ర రాజకుమార్తె.

మళ్ళీ మందమతికి పని తగిలింది. చంద్రలోకానికి వెళ్లి సముద్ర రాజకుమార్తె పెళ్ళిదుస్తులు తీసుకురాకపోతే రాజు మందమతి తల తీసేస్తానన్నాడు.

మందమతి తన గూనిగుర్రాన్ని ఎక్కాడు. ఆకాశమార్గాన ఎన్నో రోజులు ప్రయాణించేశాడు. చివరకు చంద్రమండలం చేరుకొన్నాడు. సాగర రాజకుమార్తె అన్నను కలుసుకొని ఆమె పెళ్ళి దుస్తులు చేతపట్టుకొని చక్కవచ్చాడు.

“సరే. నా ఆటంకమేమీ లేదిప్పుడు. మనం పెళ్ళాడటమే తరువాయి. ఐతే, మా కులాచారంప్రకారం నీవుకూడా ముందు పాలలో జలకమాడి రావాలి,” అన్నది రాజుతో సాగరరాజకుమార్తె.

‘నేనా?’ అన్నాడు రాజు నిర్ఘాంతపోయి.

“చిటికలో ఆ మందమతి చేసిన పని మీరు చేయలేరా?” అని వెటకారం చేసింది సాగర రాజకుమార్తె.

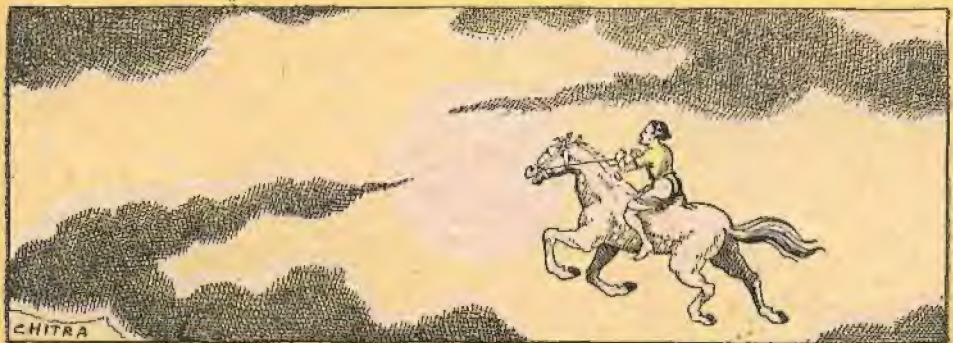
రాజుకు పొరుషంవచ్చి, వెంటనే గంగాళంలో పాలు కాయించాడు. పాలు తెల్లై టప్పుడు రాజు అందులో వేలు పెట్టి చూచాడు. పెట్టిపెట్టడంతోనే శోకాలు

ప్రారంభించాడు. అప్పుడు రాజును చూచి, “మందమతి మీలాగే శోకాలు పెట్టాడా? ఇంకా మంటలు వెయ్యమన్నాడు. నవ్వురూ పాలలో స్నానంచేశాడుగా!” అన్నది సాగర రాజకుమార్తె.

రాజుకు పొరుషం హెచ్చయింది. నిచ్చెన తెప్పించి గంగాళంమీదికంటా యెక్కి గభీమని పాలలోకి దూకాడు! ఇంకేముంది? రాజుపని ముగిసేపోయింది !!

అప్పుడు సాగరరాజకుమార్తె మందమతిని పెళ్ళాడతానంది. ఆ ముహూర్తానికే మందమతిని పెళ్ళికొడుకును చేశారు. అతనికి సాగరరాజకుమార్తెకూ అతి వైభవంగా పెళ్ళి జరిగింది.

ఆ దేశానికి మందమతే రాజయ్యాడు. అతని పరిపాలన ప్రజలకు సుఖంగానే ఉంటూవుంది. ఐతే, ప్రజలుమట్టుకు తమ రాజును ఎన్నడూ ‘మందమతి’ అని పిలిచియెరగరు.

9

మౌహౌత్వం

(1) నీ స్నేహితుణ్ణు ఇట్లం వచ్చిన ఒక అంకె తలుచుకొమ్ము. దానిని 9 పెట్టి గుణించుమ్ము.

గుణించగా వచ్చిన మొత్తానికి అతను తలుచుకున్న అంకె కలిపి, అలా కలిపగా వచ్చే మొత్తమెంతో నీకు చెప్పమను. ఇప్పుడు నీ స్నేహితుడు తలుచుకొన్న అంకె ఏదో చిటికలో చెప్పేసుకోగలుగుతావు. ఎలా అంటే :

$$\begin{array}{rcl} \text{నీ స్నేహితుడు తలుచుకున్న అంకె} & \dots & 73 \quad \text{అనుకుందాం.} \\ \text{దానిని 9 పెట్టి గుణిస్తే} & \dots & 9 \\ & & \hline & & 657 \\ \text{ఏనికీ 73 కలుపు} & \dots & 73 \\ & & \hline & & 730 \quad \text{మొత్తం.} \end{array}$$

ఇప్పుడు ఈ మొత్తంలో నున్న మినహాయించగా మిగిలిందే నీ స్నేహితుడు తలుచుకున్న అంకె అన్నమాట. అనగా— $73(0) = 73$ ఇది నీవు తడుము కోకుండా చెప్పవచ్చు. —నిమ్మగడ్డ రాధాకృష్ణరావు: ఉయ్యూరు

(2) 9.కి సంబంధించిన భాగహారంలో ఒకకొత్తచిత్రం :

లబ్ధం శేషం			లబ్ధం శేషం		
$10 \div 9 =$	1	1	$50 \div 9 =$	5	5
$20 \div 9 =$	2	2	$60 \div 9 =$	6	6
$30 \div 9 =$	3	3	$70 \div 9 =$	7	7
$40 \div 9 =$	4	4	$80 \div 9 =$	8	8

—ఎస్. కల్యాణరామన్, పెనుకొండ

(3) ఏదైనా 3 అంకెలుగల సంఖ్య తీసుకో. మొదటి అంకె చివరి అంకెకంటే ఎక్కువగా ఉండాలి. నీవు వేసిన సంఖ్యను తిరగవేసి, మొదటి సంఖ్యలో నించి తీసేయి. వచ్చిన శేషంలో మొదటి అంకె, చివరి అంకె కూడితే 9 వస్తుంది. మధ్య అంకెకూడా 9 జన్మిస్తుంది. ఇందుకు రెండు ఉదాహరణలు :

$$\begin{array}{r} 895 \\ 598 \\ \hline 297 \\ 2 + 7 = 9 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 747 \\ 647 \\ \hline 099 \end{array}$$

నున్నకు విలువలేదు కనుక చివరి సంఖ్య 9. మధ్య సంఖ్య 9. —ఎస్. నాగరాజన్, సెలమే

రావిన పువ్వు

అది పారుపకాలి మహారాణావ్రతావ పరి పాలించే కాలం. అక్కరుఫాదుపా మనకు చక్రవర్తిగా వచ్చిన కాలం. సామంతు లందరూ చక్రవర్తికి లొంగారు. వ్రతావ మట్టుకు లొంగిరాలేదు. అక్కరుక్రోధపూరితు డైనాడు. రాణా పట్టుదల వహించాడు.

రాణా చూపే స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను అక్కరు సహించలేకపోయాడు. కష్టాలన్నీ కల్పించాడు. రాణా కసుగందలేదు.

చక్రవర్తికి బెదురుపుట్టింది. ఐనా రాణాను సాధించితిరా లెనని నిశ్చయించాడు. రాణాలోని స్వాతంత్ర్యజ్వాల మరింత విజృంభించింది. ఆఖరుకు చక్రవర్తి శార్పణ్యంపహించి మహారాణాను అడవుల పాలు చేసివేశాడు!

ఒక్క తనప్రాణమే ఐతే, రాణా లెక్క చేయకపోను. తనతోపాటు కట్టుకొన్న భార్య, కన్న బిడ్డలు కష్టపడవలసిరావటం

ఆతనికి హృదయ శల్కమై వేధించింది. 'చక్రవర్తి చేతికింద బానిసగా పుండటమా? అడవులలో స్వతంత్రమైన గాలి పీల్చుకోవటమా?'—ఈ సమస్యతో రాణా మనస్సు వేగిపోయింది. రెండవమార్గమే మంచిదని వించుకొన్నాడు. రాణామాత్రమే కాదు. ఆయన సతి సుగుణాంబ, పదకొండేళ్ల పుత్రి చంపావతి, నాలుగేళ్ల నిసుగు సుందర నింగూ—ఆందరకూ ఈ మార్గమే ఇష్టమయింది. నాటనుండి రాణా కుటుంబం అడవులలో తలదాచుకొంటూ అజ్ఞాతంగా కాలక్షేపం చేయసాగారు.

బిడ్డలిద్దరూ లోకంమరచి అడవులలో అడుగునేవారు. చంపావతి పువ్వులదండలు గుచ్చి చిట్టితమ్ముని మెడలో వేసి ఆనందించేది. ఒకనాడు పాపం పనివాడు, ఆకలికి ఓర్వలేక రాగాలు పెట్టాడు. అప్పుడు చంపావతి "తప్పుడూ! ఈపాట

దానికేనా ఏడుపు!" అంటూ ఊరడించి కుటీరంలోపలకు ఎత్తుకుత్తిసుకవెళ్ళింది.

* * *

మహారాణా ప్రతాప్, ఆ య న సతిమణి సుగుణాంబా ముతుకగుడ్డలు ధరించి, దీనపదనాలతో కూర్చునివున్నారు. ఉండి వుండి ప్రతాప్ పెద్దగా నిట్టూర్చాడు. 'సతి! చూదావా విధివిలాసం? ఒకానొక బ్రాహ్మణుడు మన ఇంటికి ఆతిథిగా వచ్చి, ఉత్తచేతులతో మరలిపోవటమా!—ఇటుపంటి సంఘటన కలగటం నా జీవితంలో ఇదే మొదటిసారి. రాజస్థానానికంతటికి మకుటాయమానంగా వెలిగిన మన చిత్తూరు

ప్రభువులకే తలవంపుకదా ఇది? చీ!—జాతికే మచ్చతెచ్చిన నేను బ్రతికేం, చచ్చేం!" అని వాపోతూ సోలిపోయాడు.

భర్తకు సుగుణ అనేక వుపచారాలు సలిపింది. కొంచెం తేరుకొన్నాడు. "ఇంత వరకు ఏ విషయమూ నా కింతటి దుఃఖాన్ని కలిగించలేదు సుగుణా! నెలలతరబడి పస్తులున్నా నాకు బాధ కలగలేదు. మన అక్యుడు ఆకటిబాధతో చచ్చిపోయానా నేను పట్టించుకోలేదు. 'అన్నమో! అన్నమో!' అని విలపిస్తూ మన స్వర్ణ మనలను వీడి నప్పుడూ నేను ధైర్యం వదలలేదు. కాని—కాని... యీ నా డు... ఒక బ్రాహ్మణుడు నా కుటీరంనుండి ఆకటి పాట్లతో వెళ్ళి పోవలసి వచ్చిందంటే... యెంత అవమానం! ఎంత శిరచ్ఛేదం!!"—ఇలా అంటూ మళ్ళీ స్మృతితప్పి పడిపోయాడు.

* * *

అంతలో చంపావతి తమ్ముని వెంట బెట్టుకుని తండ్రివద్దకు చక్కావచ్చింది. "దిగులుపడకండి నాన్నగారూ! మీ రనుకొన్న బ్రాహ్మడు ఉత్తచేతులతో వెళ్లిపోలేదు. స్నానానికి వెళ్లాడు. ఇప్పుడే తిరిగి వస్తాడు. ఆయనకు భోజనంపెట్టి పంపించే బాధ్యత నాది" అని ధీమాచెప్పింది.

చందమామ

అశ్వర్యపోయాడు రాణా. చంపావతిని చేరదీసికొన్నాడు. "నా కీర్తి నిలబెట్టావు చిట్టి తల్లీ!—అవునుగాని, బ్రాహ్మణ్ణి ఎలా తృప్తి చేస్తావమ్మా? నాకేమీ బోధపడటంలేదు!" అని అత్రంతో అడిగాడు.

"నాన్నగారూ!—రెండు రోజులనుండి నావంతు రొట్టెలు అలానే పుండిపోయాయి. అవి ఆయనకు పడ్డిస్తా. ఆయన తిరిగివచ్చే లోపల, మనకు అడవిలో దొరికే ఆకులతో అధరువుకూడా తయారుచేసివుంచా. ఇంక భయమెందుకు నాన్నగారూ!" అన్నది.

మహారాణా కన్నులనుండి అప్రయత్నంగా బాష్పాలు రాలినై.

* * *

స్నానం చేసుకువచ్చాడు బ్రాహ్మడు. కూర్చునేందుకు చదర వేసేపుంచించి చంపావతి. ఆయన కూర్చోగానే రొట్టెలు వడ్డించి, పచ్చడి వేసింది. అప్యాయంగా ఆరగిస్తున్నాడు బ్రాహ్మడు. "స్వామి!—అడవులలో ఉండేవాళ్లం. ఇంతకంటే యేమీ చేసిపెట్టలేకపోయాం" అన్నది చంపావతి, వినయం ఉట్టిపడుతూ.

"అమ్మా!—అలా అనుకోవద్దు. ఇంత తృప్తికరమైన భోజనం నేను నా జీవితం లోనే ఎరగను. సుఖంగా వుండు తల్లీ!"

అంటూ దీవించి వెళ్ళిపోయాడు బ్రాహ్మడు. ఈ వార్త తండ్రికి చెబుదామని లోపలికి వెళ్ళింది చంపావతి. కాని నీరసంచేత సోలిపోయింది. నోటమాటే లేకపోయింది.

* * *

రాణా పచ్చిచూచాడు. సుగుణావతి పక్కన కూర్చుంది. తల్లడిల్లిపోయాడు రాణా. ఆయన మనసు వికలమైపోయింది. "సుగుణా!—దయగల ఫాదుషా కబురు పంపాడు, రాజీక రమ్మని..." అన్నాడు.

అంతలో బయట అడుగుల చప్పుడయింది. 'ఫాదుషామనుషులే బవుంటారు' అన్నాడు మళ్ళీ రాణా, కొత్త బవంతో.

వణికిపోతున్న పెదవులతో, కంపించి పోతున్న శరీరంతో చంపావతి గబ్బిమని లేవబోయింది. లేవలేక పడిపోయింది. "నాన్నగారూ? పాదుపాదయ ఇప్పుడాలెలిసి వచ్చింది మీకు? రేపు తన ఆస్థానంలో పెద్ద ఉద్యోగమిస్తాడు. ఎల్లాండి మళ్ళీ బానిసగా చేసుకొంటాడు. ఇదేనా మీత్తు? రాజపుత్ర పారుషం మంటకలిసిపోవటమేనా? పంశ గౌరవం నాశనంచేస్తారా నాన్నా? హల్దిఘాట్ యుద్ధంలో 'రాణాబిడ్డలు సింహపు కొడ మలుసుమా' అని అక్కరుకు మచ్చు చూపించాముకదా. ఈనాడు రాజీఅనేపలలో రాణా పడ్డాడంటే సిగ్గుచేటుకదా!" అని అవేశంతో గబగబ పలికి, పడిపోయింది!!! పడిపోవడమేమిటి? స్మృతి తప్పిపోయింది.

పలవల ఏడ్చాడు రాణా. "అమ్మా! చంపా!!-అటువంటి నిచానికి రాణా ఒడం బడడు, సమ్ము. ని బాధ చూడలేకనే అలా తప్పుడుమాట అన్నాను. నిశ్చింతగా ఉండు

తల్లీ! అక్కరుకు యెన్నడూ లొంగను సమ్ము!!" అనగానే, చంపావతి శాశ్వతంగా కన్ను మూసింది!!!

అంతలో బయటనుండి "నిజం, నిజం! అక్కరుకు లొంగకూడదు!!" అని ఒక వాడు వినిపించింది. రాణా విస్మయంతో చూచేటంతలో బ్రాహ్మడు మళ్ళీ వచ్చాడు.

రాణాచేతిని తనచేతిలో ఉంచుకొన్నాడు. చంపావతిని చూచి బొటబొట కన్నీళ్లు రాలుస్తూ "రాణా!—పరమ పవిత్రమైన ఈభువ్వ రాలిపోవటానికి కారణమైన మహా పాప వీడే. వీడే అక్కరు. ఈమెపేరు స్వర్ణాక్ష రాలితో అప్పుడే చరిత్రకు ఎక్కిపోయింది. నీకుగాని నాకుగాని ఇంతకంటే కావలసిన దేమిటి? ఈ చంపావతి సమక్షమందు దేవునిసాక్షిగా చెబుతున్నా: ఇంతటినుండి మనకు వైరం లేదు. ని రాజ్యం నిచ్చ నిశ్చింతగా ఏలుకో!" అంటూ రాణాను ప్రేమతో చేరదీసుకొన్నాడు.

నలుమూలల నడకలు

ఒక గ్రామంలోకి ఒక కోతి వచ్చింది. పెంకెపిల్లవాడొకడు వెక్కిరించాడు దానిని. అది వెక్కిరించింది. పిడికిలితో నెత్తిమీద చురుపు చరిచాడు, కోతి వానిని చరిచింది. వాడు ఆలోచించాడు 'ఈ కోతి నేను చేసినట్టే ప్రతిపని చేస్తున్నది. దానికి తోక వుంది, నాకు లేదుగా? దాని తోక మెలిపెడతా, అప్పుడదేం చేస్తుందో చూస్తా' అని ధీమాపడ్డాడు. ఈ ధీమాతో తోక మెలి పెట్టాడు. అది వానిపైనబడి కరిచింది.

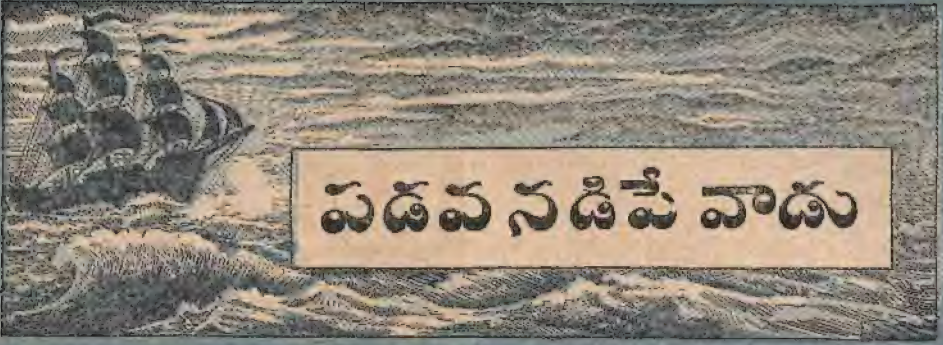
ఒక విజ్ఞానవేత్త దేశమంతా సంచారం చేసి తన ఊరికి వచ్చాడు. ఊరిలో గొప్ప సభ ఏర్పాటుచేశారు. "నేను కాశ్మీర్ దేశానికి వెళ్లాను. నేను పట్టుకువెళ్ళిన పాత్రలో నెయ్యి రాయిలాగా గడ్డకట్టుకుపోయింది. చెంచాతో తీయబోతే, చెంచా విరిగి ముక్కలయింది. కత్తితో తీశాను, కత్తికూడా వంగిపోయింది. అంతటి చలిదేశం అది!" అని చెప్పేటంతలో సభలో ఒకడు లేచి, "అయ్యా, మీరు చెప్పినదాన్ని బట్టిచూస్తే, మీ మెదడుకూడా గడ్డకట్టిపోయివుంటుందని తోస్తుంది" అన్నాడు, తాపిగా.

'విపాటి సామాన్యుడైనా ఇంగ్లీషుదొర ఇండియాలో అధికారిగా వచ్చేటప్పటికి గొప్ప సమర్థుడవుతాడు. నిజంగా ఇది ఆశ్చర్యంకదా?' అని ఒక దొర హిందూ రాజకీయవేత్తను అడిగాడు.

అందుకు రాజకీయవేత్త ఇలా చెప్పాడు: 'ఇంతకంటే ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఉన్నది. మా దేశంలో పనికిమాలిన రాతిని విగ్రహంగా చెక్కేటప్పటికల్లా దానికి ఎక్కడలేని పూజ్యతా కలుగుతుంది సుమండీ!'

ఒక మహారాజుకింద ముప్పయ్యిద్దరు సామంతులు. ఆ మహారాజు సుఖంగానే ఉండేవాడు కాని, సామంతులు ఎప్పుడేం చేసిపోతారో అని భయంగా వుండేది. ఒకప్పుడు ఒక జ్ఞాని అయిన అస్తానానికి విచ్చేయగా, మహారాజు తన భయాన్ని వెల్లడించాడు. అప్పుడా జ్ఞాని "రాజా!—భయమెందుకు? ముప్పయిరెండు వందల మధ్యని నాలిక ఎలా మసులుకొంటున్నది? అదేవిధంగా నీ పూ తెలివితేటలుకలిగి మసులుకో!" అని బోధచేశాడు.

పడవ నడిపే వాడు

గాంధారదేశంలో కుబేరగుప్తుడు అనే గొప్ప వర్తకుడు ఉండేవాడు. అతడు కొస్తా వ్యాపారం చేసి, కొట్లకు పడగలెత్తాడు.

గుప్తుడికి ఒక్కగానొక్క కొడుకు కీర్తి సాగరుడు. పిన్నవాడు అందచందాలకే గాక, ధైర్యసాహసాలకూ తెలివితేటలకూ కూడా పేరుపొందాడు. పైగా, జాలిగుండె కలవాడు. కీర్తిసాగరుడు పెరిగి పెద్దవాడయేసరికి గుప్తుడికి వృద్ధాప్యం వచ్చేసింది. అందుచేత, కుబేరగుప్తుడు కొడుకును చేరబిలిచి, వ్యాపారమంతా వానికి పప్పగించాడు.

ఒకరోజున కీర్తిసాగరుడు కొస్తాకు వెళ్లి వద్దామని అన్ని సన్నాహాలు చేసికొన్నాడు. పడవలనిండా రకరకాల దినుసులు సిద్ధంగా ఉన్నాయి. కావలసినంత పరివారం అతని వెంట బయలుదేరింది.

పోగాపోగా, కొన్ని రోజులకు వారికి ఒక గట్టు తగిలింది. ఆ గట్టుకు పడవలను

లంగరువేసి, మైదానంలో విడిసి, డేరాలు అమర్చారు. పరివారమంతా బడలికచేత డేరాలలో నిద్రపొయారు కాని, కీర్తిసాగరునికిమట్టుకు కంటమీస కునుకులేదు. అలా అలోచిస్తూనే వడుకొనివున్న సాగరుని చెవులకు తలపనితలంపుగా ఒక చిత్రమైన ఆర్తనాదం వినిపించింది.

ఇదేమిటా అని సాగరుడు, శ్రమలెన్నే పడి, ఆ ధ్వనివచ్చిన దిక్కుగా వెళ్ళాడు. అది ఒక అడవిప్రదేశం. చూచేసరికి, అతనికి గుండె చెరువైపోయింది. కొంత మంది మానవులను పర్తకులు కొందరు కొరడాలతో మోడుతున్నారు! చేసేదిలేక ఆ మానవులు అలోమని యేడుస్తున్నారు.

కీర్తిసాగరుడు అక్కడికి వెళ్ళి 'వాళ్ళను కొట్టవద్దు. ఆగండి. వాళ్ళు చేసిన తప్పే మిటి?' అని గద్దించి అడిగాడు. అందుకు వారు "తప్పులేదు, గిప్పులేదు. నీకెందుకు

పాపయ్యా, వాళ్ళు బానిసలు. వాళ్ళను మేం డబ్బిచ్చికొన్నాము. ఇటువంటివాళ్ళను కొని మారుబేరానికి అమ్మటమే మా వ్యాపారం. మావెంట వాళ్ళు బుద్ధిగారాకుంటే కొట్టుతామా, చీరుతామా?" అన్నారు ఆ వర్తకులు, నిర్లక్ష్యంగా.

అప్పుడు కిర్రీసాగరుడు వారితో "ఓహో బానిసవ్యాపారుస్తులుటయ్యా మీరు! బాగానే వుంది. వీళ్ళనందరనూ నేను కొంటాను. ఖరీదు చెప్పండి. మీకు కావలసిన లాభమెంతో చెప్పండి" అన్నాడు. వారు చెప్పారు.

ఈవిధంగా ఆ వర్తకులకు కొరినంత ధనమిచ్చి, బంధంనుండి బానిసలందరినీ విడిపించి, వర్తకులను సాగనంపాడు సాగరుడు. ఎవ రేపూరివారో పేరుపేరునా అడిగి తెలుసుకుని, వాళ్ళందరినీ ఎవళ్ళయిళ్ళకు వాళ్ళను పంపివేశాడు. ఇందుకు వారందరూ ఎంతో సంతోషించి, కిర్రీసాగరుణ్ణి వేయి విధాల పొగడసాగారు.

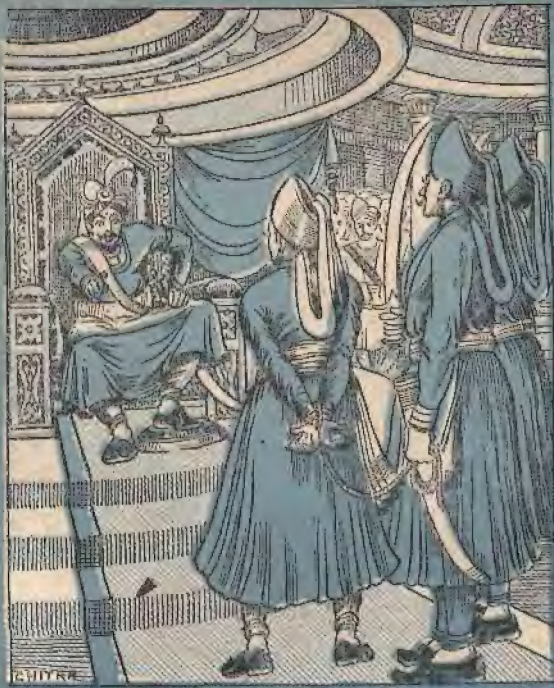
విడుదల పొందిన బానిసలందరూ వారి వారి దేశాలకు వెళ్ళిపోయారు. చివరకు ఒక సుందరీ, ఒక వృద్ధురాలు మాత్రం మిగిలిపోయారు. వారిని కుశలప్రశ్నలు వేయగా, ఆ సుందరీ ఇలా చెప్పింది: "నేను ఉత్కళరాజపుత్రిని. ఈమె నా

దాది. మేము దేవీకలయంలో ఉండగా, ఈ వర్తకులు మమ్మల్ని బంధించి ఈ దేశం తెచ్చారు" అని చెప్పింది.

అక్కడికి ఉత్కళదేశం యెన్నోవందల మైళ్ళు. అందుచేత సాగరుని వెంబడి గాంధారదేశానికి వెళ్ళటానికి వారిద్దరూ వప్పుకొన్నారు. వాళ్ళను వెంటబెట్టుకుని తిరుగుముఖం పట్టాడు సాగరుడు.

ఇల్లు చేరుకొగానే కుబేరగుప్తుడు ఆత్రంతో కొడుకునకు ఎదురుపచ్చాడు. ఎంతధనం తీసుకవచ్చాడో చూచామని అశపెట్టుకొనివున్న గుప్తుడికి జవాబుగా, సాగరుడు సుందరినీ ముసలిదానినీ చూపించే

సరికి, తండ్రికి ఒళ్లు మండుకపోయింది. సాగరుడు తన ఘనకార్యాలు ఏకరుపెట్టి నవ్వుచీకీ, ఏమంత ఆస్వాదంగా విననెలేదు.

“చేసుకువచ్చావులే నిర్వాకం. పో, చేత కాని దద్దమ్మా!” అని అనేశాడు.

ఈ మాటలకు రోషపడి కిర్తిసాగరుడు సుందరిని వృద్ధురాలిని వెంటబెట్టుకొని తక్షణమే ఇల్లువదిలి పోయాడు. అయితే, కొడుకు నిర్దోషి అని తెలుసుకొని, కుబేర గుప్తుడు వానిని వెనుకకు పిలిపించాడు.

“అబ్బాయి!—అయిందేదో ఆయింది. మరొక అవకాశమిస్తున్నాను. ఈసారి నేను చెప్పినట్టుగా విని, ఐశ్వర్యంతో తిరిగి

రావలనెం” దంటూ, కొడుకును ఓడరేవుకు స్వయంగా తీసుకవెళ్ళాడు. అక్కడ తయారుగా వున్న ఒక ఓడను చూపించాడు. అది చూచి సాగరుడు ఆశ్చర్యపాయాడు. ఏమి?—ఓడముందు అంచరకూ కనపడే లాగ జీవకళ్ళ ఉట్టిపడేటటువంటి ఉత్కళ రాజపుత్రి ప్రతిమ అమర్చబడివుంది!

‘ఇదేమి?’ టని ప్రశ్నించాడు సాగరుడు.

అందుకు తండ్రి ‘అందులోనే వున్నదా రహస్యం. నన్నేమీ ప్రశ్నలువేయకు. ఒళ్లు దగ్గర పెట్టుకొని వ్యాపారం సాగించి, లాభాలు గడించుకురా. నీవు తిరిగి వచ్చేవరకు విళ్లి ధర్మా ఇక్కడనే వుంటారు” అంటూ మందలించి పంపాడు.

కిర్తిసాగరుడు బయలుదేరాడు. కొన్నాళ్లకు ఓడ ఒకానొక రేవు చేరుకొన్నది. చేరుకొని చేరుకొగానే రాజభటులు కిర్తి సాగరుణ్ణి బంధించి, వాళ్ల రాజుపద్దకు తీసుకపోయారు. ఇదేమిటో తెలియక సాగరుడు విస్మయంపొందాడు. ‘రాజా!—ఏమిటి అన్యాయం?’ అని అడిగాడు.

అందుకు రాజు ఉగ్రుడై, “దుర్మార్గుడా!—నా కూతురు రూపాన్ని ఎందుకిలా తయారు చేసి ఓడకు కట్టావు? ఆమెను ఎక్కడ దాచావు, చెప్పు. ద్రోహి! నిజం చెప్పు

కుంటే చూచుకో నీపని ..” అని హుంకరించాడు.

ఈ మాటలవల్ల, తను చేరుకొన్న ఈ దేశమే ఉత్కళదేశమని సాగరుడు వెంటనే గ్రహించాడు. అప్పుడు, యుక్తిపరుడైన సాగరుడు ఉత్కళరాజును సముదాయించి తన చుర్రతంతా పూర్తిగా వివరించాడు.

కీర్తిసాగరుడు చెప్పినదంతా వినగానే రాజు పరమానందభరితుడయ్యాడు. వెంటనే సాగరుని చేతి బెడిలు విప్పించి, అతనిని తన పక్కని కూర్చోబెట్టుకొని, సమస్తమైన మర్యాదలూ జరిపాడు.

సాగరుని కొరికపైన ఉత్కళరాజు మంత్రి సామంత సపరివారంగా గాంధార దేశానికి బయలుదేరాడు. ఈ విధంగా ఉత్కళరాజు తన ఇంటికి విచ్చేసినందుకు కుబేరగుప్తుడు పొంగిపోయాడు. రాజపుత్రి గభిమనివెళ్ళి తండ్రిని కౌగలించుకున్నది. అతని కన్నులవెంట జలజలమని అనందబాష్పాలు రాలినై.

‘ఇటువంటి ధర్మబుద్ధి కలవాడూ, ప్రజ్ఞాశీలుడూ ఐన సాగరుడు నాకు అల్లుడు కావడంకంటే నేను కొరతగింది ఏమీ లే’దన్నాడు రాజు. నిండుమనస్సుతో సమ్మతించాడు కుబేరగుప్తుడు.

తన ఇంటివద్దనే వివాహం జరిపించటానికి ఉత్కళరాజు నిశ్చయించాడు. తరలి వెళ్ళటానికి అందరూ బయలుదేరారు. ఓడ ఎక్కారు.

నడివారిలోకి వెళ్ళేసరికి ఉత్కళరాజ్య మంత్రికి దుర్బుద్ధి పుట్టింది—ఈ వివాహం జరిగితే తన పలుకుబడి ఇక చెల్లదుకదా అని. ఈ దురుద్దేశం మనసులో కలగడంతో నిద్రిస్తున్న సాగరుణ్ణి నీటిలోకి తోసేదేశాడు. తెల్లవారినతరువాత తెలిసింది అందరకూ, సాగరుడు కనబడటంలేదని. చేసేదేముంది? ఎవళ్ళదేశం వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు. అక్కడ నీటిలో పడిన కీర్తిసాగరుడు యీదుకొంటూ

పోయిపోయి, ఒక ద్వీపం చేరుకొన్నాడు. అది నిర్జనప్రదేశం. అక్కడ అలానే కాలం గడుపుతూవుండగా, కొన్నాళ్లకు ఒక పడవ ఒడ్డుకు వచ్చింది. ఆ పడవ నడిపేవాడు ఒక వృద్ధుడు. అతడు సాగరుణ్ణి కుశల ప్రశ్నలువేసి సంగతి తెలుసుకొన్నాడు.

‘నిన్ను నీదేశం చేరిస్తే నాకేమిస్తావు?’ అని అడిగాడు. ‘సగపాలు నీ కిస్తాను’ అని తడుముకోకుండా బదులుచెప్పాడు సాగరుడు.

ఆ వృద్ధుడు సాగరుని సరాసరి ఉత్కల రాజ్యవీరానికి చేర్చి, మాటాడకుండా తన దారిని తను పడవ మళ్ళించుకొని వెళ్ళి

పోయాడు. కీర్తిసాగరుడు పడవ దిగి సరాసరి కోటకు పోబోతూవుండగా, ఈ కొత్తవానిని రాజభటులు పట్టి తీసుకపోయి మళ్ళీ రాజు ఎదుట నిలబెట్టారు. కీర్తిసాగరుణ్ణి చూడటంతోనే రాజు పట్టరాని సంతోషం పొందాడు. తీరని విచారంతో వున్న రాజకుమారికి ఈ వార్త చెవినిపడగానే ప్రాణం లేచివచ్చింది. నగరమంతటా కోలాహలం చెలరేగింది.

అటుతరువాత నిజానిజాలు వెల్లడి అయినై. సాగరుని కోరికపైన రాజు మంత్రిని మందలించి వదిలాడు. రాజకుమారికి సాగరునికి అతివైభవంగా వివాహమయింది.

రాజు తన రాజ్యానికి, అల్లుడైన సాగరుణ్ణి రాజుగా చేయవలసి ఒక మంచిరోజున అతనికి పట్టాభిషేకం ఏర్పాటు చేశాడు. రాజదుస్తులతో నవరత్న ఖచితమైన కిరీటంతో సాగరుడు సింహాసనం అధిష్టించాడు. దర్బారు కిటకిట్టలాడుతూవుంది.

అనందదాయకమైన అటువంటి సమయంలో ఒక పెద ముసీలివాడు అక్కడకు వచ్చాడు. వానిని భటులు అవతలకు పొమ్మని తరిమివేయసాగారు. కాని, సాగరుడు వెంటనే గుర్తుపట్టి వానిని తన వద్దకు పిలిపించాడు. సాగరుడు స్వయంగా

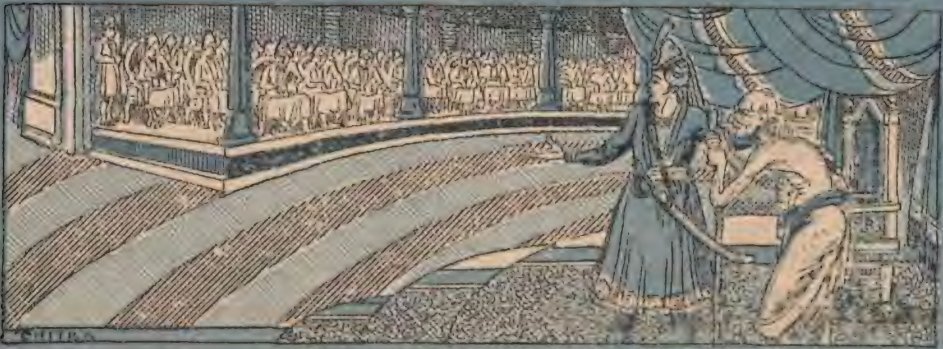
సింహాసనం దిగివెళ్ళి, ఆ వృద్ధునికి సమస్త మైన మర్యాదలూ చేసి, ఆతనిని తన పక్కన కూర్చోబెట్టుకున్నాడు.

ఎవ్వరికీ ఇదేమీ అర్థంకాలేదు. అందరూ తెల్లబోయి చూస్తూవున్నారు. అప్పుడు సాగరుడు ఒక పటం తెప్పించి, దానిని సభలో గోడకు వేలాడదీయించాడు. ఆ వృద్ధునివైపు తిరిగి “నాయనా!—నీవుచేసిన మేలు నేను మరువలేదు. ఇదుగో, ఇదే ఉత్కలరాజ్య పటం. దైవకృపవలన నేను ఈ రాజ్యానికి అధిపతి నయ్యాను. ఇందులో నీకు కావలసిన సగభాగమూ గీతగీసి చూపు. ఇప్పుడే నీకు వప్పగిస్తాను” అన్నాడు.

అందుకా వృద్ధుడు జలజలమని బాష్పాలు రాలుస్తూ సాగరునికి పాదాక్రాంతుడయ్యాడు. “సాగరా!—నీవు గుణ సాగరుడవే. నాకెందుకీ రాజ్యాలు? జ్ఞాపక మున్నదో లేదో కాని, వేయిరాజ్యాల పెట్టు

అయిన స్వేచ్ఛారాజ్యాన్ని ఆనాడే నీవు నాకు కోరకుండా అనుగ్రహించి పుణ్యం కట్టుకొన్నావు. నిజానికి నేను పడవనడిపే వాడిని కానేకాను. అనాడు నీవు బంధం విడిపించిన బానిసలలో ఒకడిని. నీవు కష్టాలలోపడటం తెలిసి, కొంతయినా నీ ఋణం తీర్చుకుందామనే వృద్ధేశంతో పడవ నడిపి, అనాడు నిన్ను ఒడ్డుకు చేర్చాను. ఇప్పుడు నీవు రాజుకాబోతున్నావని తెలుసుకుని, వీరించిపోదామని వచ్చాను. అంతే కాని, నాకీరాజ్యాలతో ఏమీ పనిలేదు. నా తండ్రి!” అని చెప్పాడు.

అప్పుడు సాగరుడు ఆ వృద్ధునిగురించి దర్బారులో అందరకూ విప్పిచెప్పగా, వారు విస్మయం పొందారు. ‘బానిసవాడైతేనేమి, చేతికివచ్చిన సగం రాజ్యాన్ని వదులుకున్న ఆ వృద్ధుడు ఎంతటి త్యాగమూర్తి!’ అంటూ అనేకవిధాల అతనిని మెచ్చుకొన్నారు.

మన వైద్యులు !

*** 'దాసు'

దున్నపోతులా తిని తిరిగే
ధర్మయశోచ్చిం దొక జబ్బు.
వైద్యాచార్యుడు వచ్చాడూ
'నా వల్ల కా'దనీ చెప్పాడు.

'పిలవండ్రా!' అన్నారు
పెద్దడాక్టర్ రొక డొచ్చాడూ
ఇద్దరు డాక్టర్లయ్యారూ
సాధ్యం కాదని తేల్చారు.

మూడో డాక్టరు వచ్చాడూ
మూతి విడుస్తూ అన్నాడూ:
'స్పెషలిష్టులతో మహాబాగా
శీఘ్రమే పస్తే మరి మేలు!'

నలుగురు డాక్టర్లయ్యారూ
నయము కాదని నసిగారూ,
'చూస్తా' నంటూ ఒక డొచ్చి
ఛట్టున నాడిని చేపట్టె.

డాక్టర్లయిదుగు రయ్యారూ
ధైర్యం బాగా చెప్పారూ,
'శస్త్రవైద్యమూ చేయిస్తే
చప్పున లెస్తా' డన్నారు.

ఫర్వమగారూ వచ్చారూ
డాక్టర్లయిదుగు రయ్యారూ,

పింతపే రొకటి పెట్టారూ
విని అందరు దిగులొందారు.

పేరయగారిని పిలిచారూ
డాక్టర్లేదుగు రయ్యారూ,
నఖశిఖాంతమూ చూచారూ
దంతదోషమని పలికారు.

డెన్టిస్ట్ దేవర వచ్చాడూ
ఎనిమిదిమంపే కూడారూ,
మెడలు చెడిందని ఏకంగా
తువకు నిశ్చయం చేశారు.

తలకొక మాటా తెలుపంగా
తత్తరపడుతూ గృహమేధి
ఇంట్లవైద్యుడూ రామాచారిని
వెంటనే తోడ్కొని వచ్చాడు.

రామాచార్యులు రాగానే
రోగిని కంజితో చూడకనే
'లేడీడాక్టర్ లభ్యంఅయితే
లేచి తిరుగు మనవా' డనియె.

లేడీడాక్టరు వచ్చిందీ
రోగిని పట్టిచూచిందీ,
చూచేటందుకు ఏముందీ?
చెయివాటెప్పుడో పోయిందీ !!

రంగులబొమ్మ కథ - 2

*

గంగన్న తల్లి అక్కడ ఇంటివద్ద ఎంతో ఆత్రంతో కొడుకుకోసం యెదురు చూస్తున్నది. అనుకొన్నట్టుగానే కొంతసేపటికల్లా గంగన్న గుమ్మంలో కాలు పెట్టాడు. వాడిని తల్లి చేరబిలిచి మంచీచెడ్డా ఆడిగింది. అప్పుడు అమ్మేసి చేతి నిండా ధనం తెస్తాడని ఆమె ఆశపడుతూవుండగా వాడు చెయ్యివిప్పి చిక్కుడు గింజలు చూపించాడు. చూపించి, వాటినిగురించి ఏమేమో చెప్పబోయాడు.

తల్లి ఈ మాటలేవీ వినిపించుకోలేదు సరికదా, మండిపడుతూ ఆ గింజలను చేతికొద్దీ అవతలకు విసరివేసింది. 'వీడింతే. ఎందుకూ పనికిరాడు. వీడివల్ల కాస్తంతా ప్రయోజనం లేదు' అని ముసలిది విసుగుకొన్నది.

ఐతే, చిత్రమేమిటోగాని—మరునాడు ముసలిది లేచేసరికి అల్లంతదూరాన పెరట్లో నవనవలాడుతూ గుబురుగా పెరిగిన ఒక పాదు కంటబడింది. చూడగా, అది రంగులరంగుల చిక్కుడుపాదు! అది ఆకాశానికి అంటుతున్నది. దానిని చూడగా, ముసలిదాని ఆశ్చర్యానికి అంతులేకపోయింది.

గంగన్న లేచాడు. పాదు కంటబడింది. ఉత్సాహంతో ఎగిరి గంతేశాడు. అది మామూలు పాదు కాదనీ, మహిమగల పాదుఅనీ వాడికి బాగాతెలుసు. అందుచేత, చాదస్తపు తల్లితో గొడవ పెట్టుకోకుండా, ఈ పాదు మహిమలేమిటో చూడటానికి నిశ్చయించుకొన్నాడు.

గంగన్న గబగబ ఆ చిక్కుడుపాదు ఎక్కి చివరకంటా వెళ్ళిపోయాడు. ఆ పాదు చిట్టచివర మేఘమండలంలోపలికి చొరుచుకుపోయివున్నది. ఐనాసరే, జంకకుండా ఎక్కి నిలబడ్డాడు. నిలబడి నలుమూలలా కలయజూచాడు. దూరాన మేఘమండలంలో ఒక అద్భుతమైన దివ్యభవనం కనిపించింది. సరాసరి నడిచిపోయి ఆ దివ్యభవనం చేరుకున్నాడు. తలుపు తట్టాడు.

ఒక అప్పరస వచ్చి తలుపు తీసింది. "ఇదేమిటబ్బాయి, ఇలా వచ్చావు! నీవెవరవు? ఇది బ్యాలాముఖుడనే రాక్షసరాజుయొక్క భవనమనీ, చూస్తే మింగివేస్తాడనీ తెలియదా?" అని అడిగింది.

అంతలోనే అలజడి అయేసరికి ఆమె 'సరే. ముందు ఇలా రా!' అంటూ గంగన్నను చెయ్యిపట్టుకుని తీసుకపోయి, ఒకమూల పెట్టెలో దాచిపెట్టింది.

ఒంటిగీతబొమ్మ

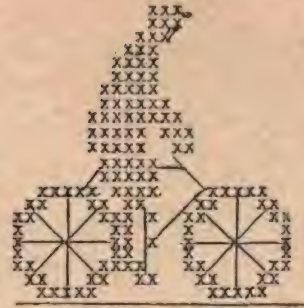

ఎ. సి. కేశవరావు

ఎస్. గోపాలరెడ్డి

టైపు చిత్రాలు

మిస్. టి. ఆర్. సుశీల

బి. యశోదాదేవి

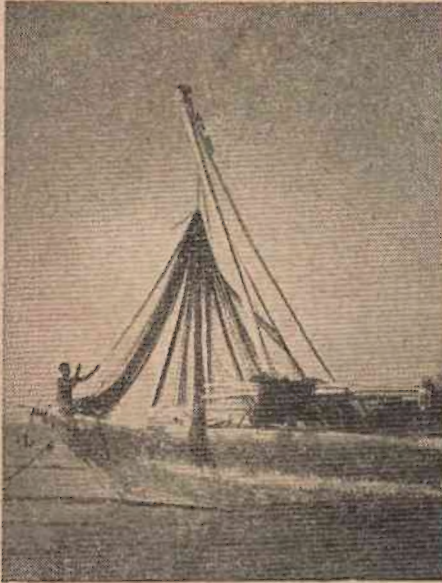
ఇంకా కృషిచేసి, నేర్పుచూపి,
ఇటువంటి బొమ్మలను మా పాఠ
కులు ఎక్కువగా పంపగలరని
ఆశిస్తున్నాము.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ

::

బహుమానం రూ. 10 లు

1953 నవంబరు నెల సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు సమూహాలు

- ★ పై ఫోటోలకు సరిపస వ్యాఖ్యలు ఒక్కమాట లోగానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి. రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.
- ★ సెప్టెంబర్ 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

- ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 10/-లు బహుమానం.
- ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ ఒకపోస్తుకార్డుపైనవాని, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

అ క్ష్టో బ రు నె ల చ న్ద మా మ లో

ప్రచురింపబడే ఫోటోలకుగాను, ఈ దిగువ ఉత్తమవ్యాఖ్యలకు బహుమతి యివ్వడమైనది.
మొదటి ఫోటో: పశువుల కూడు | రెండవ ఫోటో: మనుజుల గూడు
పంపినవారు: సి. వి. కొండారెడ్డి, 8-లక్ష్మీపురం, రాయపేట, మదరాసు 14.

బహుమతిపొందిన ఈ వ్యాఖ్యలు, పంపినవారి పేరుతోనూ ఆక్టోబర్ నెలలో ప్రచురిస్తాము. బహుమతిమొత్తం రూ. 10/- ఆక్టోబరుసంచిక వెలువడిన వెంటనే పంపబడుతుంది.

చంద్రవారి!

విజయ వారి

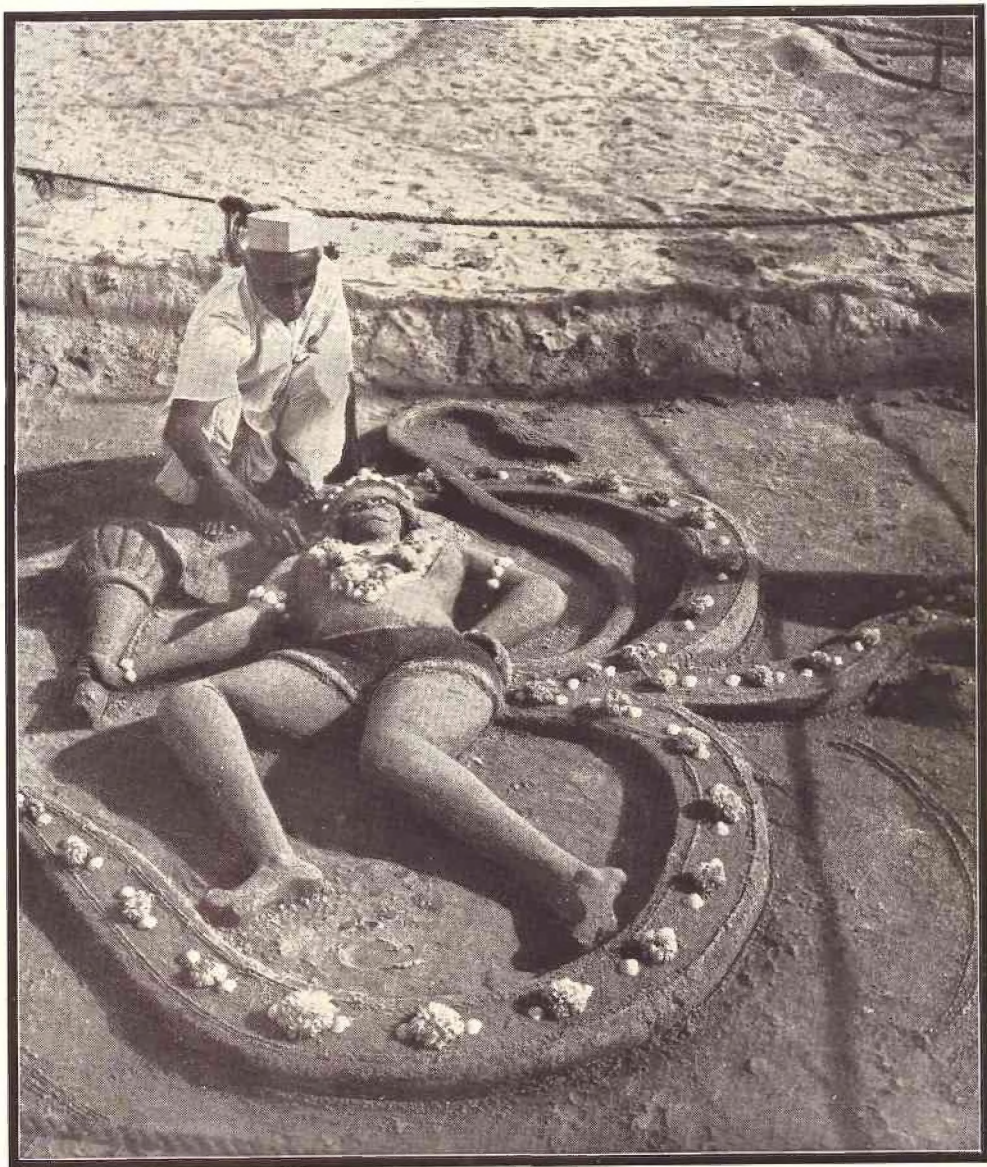
శైరెడ్డి
కె. కామేశ్వరరావు, ది.ఎ.

నిర్మాతలు... నాగిరెడ్డి ఆ చక్రపాణి

744

Printed by B. NAGI REDDI at the B. N. K. Press Ltd., Madras 26, and Published by him
for Chandamama Publications Madras 26 Controlling Editor: SRI CHAKRAPANI.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

రక్షణమంత్రి

పంపినవారు :
డి. ఇ. విజయమ్ - బొంబాయి

